

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан: «Хэгъэгум хэхъоныгъэ зэришыщтыр тэры зэлъытыгъэр»

Санкт-Петербург игъэлъэгъоплэ комплексэу «Ленэкспо» зыфиорэм шэклогъум и 21-м Урысые политикэ партией «Единая Россия» зыфиорэм ия XI-рэ зэфэс шыкыуагъ. Адыгэ Республикэм и Президентэу, партией «Единая Россия» зыфиорэм и Апшээрэ совет хэтэу А. К. Тхьаклушынэр ащ илофшлэн хэлъжыагъ.

Зэфэсым илофшлэн зеху нэуж Аслъан Кытэ ыкъом телъэлугъ ащ икIэуххэм къатфытегушылэнэу.

— Партией «Единая Россия» зыфиорэм итхьаматэу, Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу В.В. Путиным къышшыгъэ докладми, нэмыкI депутатхэм къалуагъэхэм анахъэу къахэзгъэщы сшлоигъор Урысыер экономикэ кризисым къызэрэхэкIыжырэр ары. ШыпкъэмкIэ, чIэнагъэхэр тшыгъэх, ау Iофхэр нахъышIу зэрэхъухэрэр тинэрылгъэу. Джыдэдэм анахъэу тIуачIэ зтхьылIэн фаер кризисым ыпкIэ теклоньгъэу тшыгъагъэхэм къафэдгъэзэжыныр ыкIи тапкIэ хэхъоныгъэ тшыгъэ тылхытотэныр ары. Ащ пае амал пстэур тIи. ИщыкIэ-гъэжъ закъор чаныгъэ, пытагъэ къызы-хэдгъэфэныр, Iофыгъо пстэум язэшIохынкIэ еклIолIэклIэхэр къэдгъотынхэр ары.

Экономикэ кризисым чIэнагъэу тигъэ-шыгъэхэм сакъытегушылэзэ, хэзгъэунэфыкIы сшлоигъуагъ Адыгэ Республикэм ащ фэдизэу ар къызэрэлъымылэсыгъэр. Адыгеим исхэм шыкIэ-псэукIэу ялэм зыкъызэриIэтырэмкIэ Урысыем апэрэ чIыпIэр щаубыты. Тэрэп ауштэу зылытагъэр, федеральнэ гупчэм иэкспертхэм ащ фэдэ уасэ къытатыгъ, Урысыем экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министерствэ идоклад джарэуштэу хэтыгъ.

Экспертхэм зэралыгъэрэмкIэ, нэмыкI экономикэ пчъагъэхэмкIи Адыгеим нахъ дэим ытхьэныкIэ зэхъокIыныгъэшхохэр фэхъугъэхэп. ЛъэныкIэ заулэмкIэ зыте-тыгъэм тетэу пчъагъэхэр къышчызэтенэ-жыныхэ алъэкIыгъ. Ащ ишIуагъэкIэ Уры-сые Федерацием и субъектыбэм апэ ти-шын тлэкIыгъ.

А пстэур къыддэхъунымкIэ зышIуагъэ къэкIуагъэр охтэ хьылгъэм правительст-вэми, парламентми, Адыгеим икIэра-лыгъо хабзэ инэмыкI структурэхэм унэ-шго тэрэххэр зэраштагъэхэр, кризисым нахъ макIэу зэрар къытихыным тегъэ-псыхэгъэ Iофтхьабзэхэр зэрээрэхъагъэ-хэр ары. Хэтэ анахъэу зэрар зыхыгъэ-хэр? Чыфэшхо зыштагъэхэр ары. Тэ ахэр тштагъэхэп, тиамал къызэрэхъэу ты-псэугъ. Ау зыдгъэгупсэфынэу ащ къы-кIырэп. Джыри Iоф зыдэтшIэн бэ тIи.

В.В. Путиным идоклад къышиIэтыгъэ Iофыгъом — социальнэ лъэныкъомкIэ пшгъэрылхэр гъэцкIэжыгъээнхэ зэрэфэ-ем сыкъытегушылэн. Финанс кризисым емылгытыгъэу, Урысыем и Правительст-вэ цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкIэ пшгъэрылхэр экIэ ыгъэцкIагъэх. Адыгэ Республикэми ар фэгъэхыгъ. ТапэкIи мэ-

хьанэшхо зилэ мы Iофыгъом лъэшэу ты-налэ тедгъэтышт.

Регионхэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным ехьылIагъэу В.В. Путиным идоклад къы-хэфагъэхэм ягугъу къэсымышын слъэ-кIыштэп. ЧыпIэу зыдэшIэм елгыты-гъэу, хэгъэгум хэхъоныгъэ шызышыгъэ отраслэхэм ямызакъоу, дунэе бэдзэрым шянэкIокъунхэ алъэкIышт производствэ-хэри Урысыем шызэхэщэгъэнхэ фаеу ащ къызэриIуагъэм десэгъаштэ.

Адыгеир аграрнэ республикэу алъытэ. Ащ фэдэ гъэпсыкIэм тытекIын фае. За-водхэр, фабрикхэр дгъэпсынхэ, промыш-ленностым хэхъоныгъэ едгъэшIын фае. Урысыем имызакъоу, зэрэдунаеу шянэ-кIокъун зылъэкIышт промышленность зэхэтшэн фае.

ИкIэухым хэзгъэунэфыкIы сшлоигъу партией «Единая Россия» зыфиорэм пхыришырэ социальнэ партийнэ проект 37-м ягъэцкIэн фэгъэхыгъэу зэфэсым бэ къызэрэщалуагъэр. ШыпкъэмкIэ, Адыгеир фэбэнэн фае мы проектхэм ахэ-фэным. ШIуагъэ къызыгырэ ащ фэдэ зэдэ-псэуныгъэм ищысэшIу тэ тIи. Гушылэм пае, къалэу Мыекъуапэ гупчэ республикэ стадионьр шызтегъэпсыхъажыгъэныр.

Республикэ социальнэ инфраструк-турэм изэхэщэнкIэ программэ шхъафи тIи. ТимылъукIэ псыхъоу Шхъагуашэ шхъапырыдыгъэу футболист ныбжы-кIэхэм апае джырэ спорт комплекс шыд-гъэпсыгъ, Адыгеим ирайонхэм футбол джэгупIэ 44-рэ ашагъэпсыгъ, АдыгэкIалэ сымэджэщ, гурыт еджапIэ, пинджыр пе-реработкэ зышашIышт заводрэ псэолъа-пхъэхэр къыдзыгъэкIышт заводрэ ша-шыгъэх, селоу Красногвардейскэм кIэ-лэцIыкIу реабилитационнэ гупчэрэ кIэлэ-цIыкIу спорт еджапIэрэ шашыгъэх, къуа-джэу Адэмые гурыт еджапIэрэ поликли-никэрэ шагъэпсыгъэх. ПстэумкIи мэ-хьанэшхо зилэ социальнэ объект 48-рэ Адыгеим шагъэпсы.

Зэфэсым джыри зэ нафэ къышчысфэ-хъугъ Адыгэ Республикэм тэрэзу хэхъо-ныгъэ зэришIырэр. Зэфэсым икIэуххэр зэфэсхысыжыхэзэ, Адыгэ Республикэр Урысые Федерацием и субъектхэу псын-кIэу хэхъоныгъэ зышIыхэрэм ясатырэ зэ-рэхэтыр къызэрэлъэгъуагъэм игугъу къэ-сымышын слъэкIыштэп. Зэфэсым иделе-гат пстэуми зэрэдырагъэштагъэм тетэу республикэм и Президентэу А.К. Тхьа-клушынэр Урысые политикэ партией «Единая Россия» зыфиорэм и Апшээрэ совет икIэрыкIэу хадзыжыгъ. Партием ипашэхэми, Урысыем иIэшхъэтетхэми цыхъэ къызэрэфашIырэр ащ дэгъоу къы-гъэлъэгъуагъ.

Валерий КОНДРАТЕНКО.

Мыекъуапэ — Санкт-Петербург — Мыекъуапэ

Президентым
изэIукIэгъухэр

Фестивалыр
зэрэзэхашагъэм
осэшхо
фишIыгъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан журналэу «Театраль-ный вестник» зыфиорэм иред-акторэу Александр Пряж-никовым тыгъуасэ IофшIэгъу зэIукIэгъу дыриIагъ. Адыгэ-абхъаз театрэхэм яя II-рэ фе-стивалэу шэклогъум и 18-м къышегъэжыагъэу и 22-м нэс Мыекъуапэ шыкIуагъэм зэфэ-хысыжыгъэу фэхъугъэхэм атегушIагъэх. Iофтхьабзэм хэлъжыагъ АР-м культурэмкIэ иминистрэу Чемышхо Гъа-зий.

Адыгеим шыкIогъэ фести-валыр шэпхэ инхэм адиштэу зэхэшагъэ зэрэхъугъэр ыкIи лъэпкъ зегурылоньгъэм фэлэ-жырэ Iофтхьабзэр тапэкIи Адыгеим шырагъэкIокIыным зэрэфэхъазырхэр Тхьаклушынэ Аслъан ипсалэ къышчы-хигъэщыгъ.

— Лъэпкъ театрэхэм хэ-хъоныгъэхэр ашIынхэм, Къы-блэ шьолъырым шыпсэурэ лъэпкъ зэфэшхъафхэм яшэн зэхэтыкIэхэр, абзэ, якультурэ къызэтенэнхэмкIэ мы фести-валым мэхъанэшхо иI, — къыIуагъ АР-м и Президент. — ЫпэкIэ къызэрэсIуагъэу, адыгэ-абхъаз театрэхэм яя III-рэ фестиваль тикъэлэ шхъалэ шыредгъэкIокIыным тыфэхъазыр, ау лъэпкъ театрэхэм хэхъоныгъэхэр ашIын-хэм пае Темыр Кавказым и субъект зэфэшхъафхэм ар чэзыу-чэзыу ащызэхатцэзэ тшIымэ ишIогъэшхо къэкIо-нэу сэлъыгъ.

Фестивалым кIэух зэфэ-хысыжыгъэу фэхъугъэхэм зра-гъэрэзагъэр нэужым гу-шылэ зыштэгъэ Александр Пряжниковым къыIуагъ. Москва кыкIыгъэ театро-ведхэм ащ осэшхо зэрэфашы-шыгъэм Президентыр ши-гъэгъозагъ. Iофтхьабзэм изэхэщэнкIэ IэпыIэгъу къафэ-хъугъэхэ АР-м и Президент, АР-м и Правительствэ ыкIи АР-м культурэмкIэ и Мини-стерствэ артистхэм ацIэкIэ «тхьашуегъэпсэу» къари-Iуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Я Дунэе мафэ хагъэунэфыкыгъ

1939-рэ ильэсым, шэклогум и 17-м, студент-патриотхэу нэмыц-фашист техакохэм аукуыгъэхэм яшлэжъ фэгъэхыгъэу студентхэм я Дунэе конгресс 1946-рэ ильэсым кьалэу Прагэ щыкогъагъ. Ащыгъум студентхэм я Дунэе мафэ ильэс кьэс шэклогум и 17-м хагъэунэфыкыгъу рахъухагъ.

Адыгеими мы мэфэкыр ха-бзэ щыхъугъэу ильэс кьэс щыхагъэунэфыкы. Студентхэм афэгушлэх, кьэгъэлъэгъонхэр зэхашх.

Студентхэм я Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкI зэхашхэ Адыгэ кьэралыгъо университетым щыкыуагъ. Ащ хэлэжыагъэх АКЪУ-м иректорэу Хьунэго Рэ-щыдэ, Мыекьопэ кьэлэ админист-рацием ныбжыкIэхэм иотдел ипашхэу Ирина Сергее-вар, КIэлэегъаджэхэр, гьэсэн-гъэ зыщызэрагъэгъотыр эджа-пIэхэу Мыекьуапэ дэтхэм ясту-дентхэр, нэмыкIхэр.

МэфэкI зэхашхэр Хьунэго Рэ-щыдэ кьызылуиыхызэ, кьызэрэу-гъоигъэ студентхэм ямэфэкI пае кьафэгушлуагъ. АКЪУ-м ищыIэ-кIэ-псэукIэ ащ шеджэрэ ныб-

жыкIэхэр чанэу зэрэхэлэжэ-хэрэр, ахэр университетым изы-пкьэу зэрэщытхэр кьыуагъ. Гухэлъышлэу яIэхэр кьадэхъун-хэу, шIэныгъэ дэгъухэр агъотын-хэу ар студентхэм кьафэлъэ-луагъ.

Нэужым Ирина Сергеевар студентхэм я Дунэе мафэкIэ кьа-фэгушлуагъ. АР-м и Правитель-ствэрэ кьэлэ администрацием-рэ ныбжыкIэхэм ренэу анаIэ зэратетыр, амалэу щыIэмкIэ Iэ-пыIэгъу зэрафэхъухэрэр ыкIи зип-пэхэу афэгъэхъуагъ. Ащыгъуи ныбжыкIэхэм зэрафылу-хыгъэхэр кьыуагъ.

МэфэкI Iофтхьабзэм кьекло-лагъэхэр студентхэм кьагъэ-лэгъогъэ концертным еплъы-гъэх.

ДАУТЭ Анжел.

Тхьамэтагъэр хадзыжыгъ

Адыгэ кьэралыгъо университетым исту-дентхэм япрофсоюз комитет ильэситфым кьыклоцI Iоф зэришлагъэм фэгъэхыгъэ зэ-фэхысыжъ конференцие джырэблагъэ щы-лагъ. Непэрэ мафэм ехьулэу университе-тым ипрофсоюз нэбгырэ мини 4-м ехъу хэт ыкIи республикэмкIэ мыр анахь организацие инхэм ащыщ.

АКЪУ-м ипрофсоюз икомитет итхьаматэ мыщ щыхадзыгъ. ЗэкIэми зэдырагъаштэу ащ ыпэкIэ тхьаматэу иIэгъэ Хьаткьо Алыи комитетым пэщэныгъэ дызэрихъэнэу хадзы-жыгъ. Сыда Iомэ ильэситфым кьыклоцI профсоюзым итхьаматэ Iофыгъо макIэп зэ-шлуиыхыгъэр, гъэхъэгъэ дэгъухэр иIэхэу хэ-дзын-конференцием кьеклолагъ.

Непэ профсоюзым хэт анахь студент чан-хэр еджэнымкIэ, шыIэкIэ-псэукIэр нахьы-шлу шыгъэнымкIэ, языгъэпсэфыгъо уахътэ шлуагъэ кьытэу зэхашэнымкIэ юридическэ актхэм афэгъэхыгъэ Iофыгъохэм язэхэфын хэлэжэх. Джащ фэдэу стипендиехэм афэ-гъэгъэгъэ комиссием хэтых ыкIи IофшIэн коллективхэм зэхашэрэ конференциехэм ахэлэжэх. Ильэситфым кьыклоцI стипен-диер зэ нэмыIэми амыгъэгъужоу игъом сту-дентхэм аIэклагъахэ. Гъот макIэ зилэ уна-гъохэм кьарыкыгъэ студентхэм ренэу со-циальнэ IэпыIэгъу араты.

Студентхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьы-шлу шыгъэнымкIэ профсоюзхэмкIэ Iофыгъо щыхъалэу щыт. Общежитие пэпчэ совет иI. ПсэукIэ амалэу общежитием чIэлъыр на-хьышлу шыгъэнымкIэ Iофыгъо зэфэшъ-хьафхэр советым хэтхэм зэшлуахы. Джырэ уахътэ ятIонэрэ общежитием кьат пэпчэ псы-фабэ илэным пае гъэцэкIэжыкIи IофшIэнхэр щэкIох, ащ ишагу чэщи-мафи нэфынэр кьы-щылэнуу ашIыгъ. 2008 — 2009-рэ ильэс-хэм университетым иадминистрациие кIэца-кIо фэхъуи, Юннатхэм яурам тет общежи-тием гъэцэкIэжыкIи дэгъухэр рашIыллагъэх.

Джащ фэдэу студентхэм япсауныгъэ гъэ-пытэгъэным профкомым лъэшэу ыналэ атет. Мы аужырэ ильэсхэм санаторие-профи-лакториеу «Псауныгъ» зыфилоу еджапIэм епхыгъэм студентхэм зыщагъэхъужыкIи аль-э-кIынэу путевкэ минитфым ехъу аратыгъ. 2000-рэ ильэсым кьышегъэжыагъэу гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъом поселкэу Дивноморскэ студентхэр агъакох.

Ащ нэмыкIэу спортым лъэшэу универ-ситетым щыпылтых. Псауныгъэм зэрар езы-хышт шIыкIэхэр щыгъэгъэгъэнхэм фэлэ-жыгъэ Iофтхьабзэ зэфэхъафхэр, зэнэко-кьухэр факультет пэпчэ щызэхашх. Анахь кьахэщыгъэхэм шлухьафтын лъапIэхэмрэ дипломхэмрэ афагъэшлуахэ. Мыщ фэдэ Iофтхьабзэхэм апэлухьащт ахъщэр студент-хэм япрофком кьафетлупшы.

(Тикорр.).

КIэуххэр

зэфихысыжыгъэх

2008-рэ ильэсымкIэ мыкоммерческэ организациехэм отчетхэр кьызэрэра-хьыллагъэм икIэуххэр Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышлэпIэ зэфи-хысыжыгъэх.

Федеральнэ законодательствэм иположениехэм ади-штэу, Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышлэпIэ мыкоммерческэ орга-низациехэм (общественнэ объединениехэр, политическэ партиехэр, дин организациехэр мыхэм кьахиубытэхэу) ятхынкIэ ыкIи ахэм яIофшIэн зэрэзэхашэрэм гъунэ лъыфыгъэнымкIэ полномочиехэр зилэ органэу щыт.

Мыкоммерческэ организациехэм (политическэ пар-тиехэм ярегион кьутамэхэр мыхэм ахэмытхэу) Уры-сые Федерацием и Правительствэ 2006-рэ ильэсым мэлъыгъэгъум и 15-м ышIыгъэ унашъоу N 212-р зы-тетэу «Мыкоммерческэ организациехэм яIофшIэн зы-гъэзекIорэ федеральнэ законхэм яположение заулэр гъэцэкIэгъэнхэм ехьыллагъ» зыфиIорэм зэрэщыгъэнэ-фэгъэ шIыкIэм диштэу отчетхэр 2009-рэ ильэсым мэ-лъыгъэгъум и 15-м нэс кьырахьылIэн фэягъ. Феде-ральнэ законэу «Общественнэ объединениехэм яхьы-лагъ», Федеральнэ законэу «Шъхьадж зыфэе диныр ылэжыкIи зэрэфитым ыкIи дин объединениехэм яхьы-лагъ» зыфиIохэрэм яположениехэм адиштэу зигугъу кьэтшIыгъэ отчетхэм анэмыкIэу, яIофшIэн зэрэля-гъэкулатэрэм ехьылIэгъэ кьэбарыри общественнэ объ-единениехэмрэ дин организациехэмрэ ильэс кьэс Гъэ-lorышлэпIэм Iэклагъэхъан фае.

Адыгэ Республикэм щатхыгъэ коммерческэ органи-зации 515-м щыщэу 496-м зигугъу кьэтшIыгъэ пIа-лэм ищыкIэгъэ кьэбархэр ГъэlorышлэпIэм кьыIэкла-гъэхъанхэ фэягъ. Игъом отчетхэр мыкоммерческэ орга-низациие 250-м кьырахьыллагъ. ГъэlorышлэпIэмрэ Урыс Православнэ Чылысым и Мыекьопэ, и Адыгэ епархиерэ зэхыныгъэ дэгъу азыфагу зэрилыгъэм ишлуагъэкIэ чIыпIэ православнэ дин организацие пстэуми игъом отчетхэр кьырахьыллагъэх.

Палъэхэр зыукъогъэ мыкоммерческэ организацие-хэм ГъэlorышлэпIэм гъогогъу 280-рэ афигъэпытагъ. Ащ ыуж ныIэп мыкоммерческэ организациеи 152-м кьэбархэр кьызырахьыллагъэхэр. ГъэlorышлэпIэм иIо-фышIэхэр мыкоммерческэ организациехэр зыщызэхэ-щэгъэ чIыпIэхэм ащылагъэх. Ахэм зэрагъэунэфыгъэм-кIэ, мыкоммерческэ организациеи 40-м ехъумэ Iоф ашIэлъыжрэп. Ахэр зэбгырыгъэкIыжыгъэнхэм ехьылIэ-гъэ искхэр республикэм общэ юрисдикциемкIэ исуд-хэм аIэклэгъэхъэгъэнхэм иунашъоу ГъэlorышлэпIэм ыштагъ.

Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ Рес-публикэмкIэ и ГъэlorышлэпIэ зыфигъэпытагъэхэри зэ-рахэтхэу, мыкоммерческэ организациехэм япроцент 81-р ары непэ ехьулэу отчетхэр кьэзыхьыллагъэхэр.

Игъом отчетхэр аIэклэгъэхъэгъэнхэмкIэ Iофыр зэрэ-лэыкIотагъэр нэрылгъэгъу. Ау кьэлогъэн фае мыком-мерческэ организациехэм япроцент 30,6-м отчетхэр кьызырахьыллагъэхэр ГъэlorышлэпIэм Iофтхьабзэ гъэ-нэфагъэхэр зызэрехъэхэ, телевидениемкIэ кьызэгъуш-Iэхэ, гъэзетхэм статьяхэр кьащыщыхаутыхэ, муници-пальнэ образованиехэм яадминистрациехэр ялэпыIэ-гъухэу зэлукIэгъухэр зызэхашэхэ нэуж ары ныIэп. Амалэу сIэр кьызфэгъэгъэфедэзэ, муниципальнэ обра-зованиехэу «Кьалэу Мыекьуапэ», «Красногвардейскэ районым», «Теуцожэ районым», «Адыгэ-кьалэ» яад-министрациехэм мыщкIэ Iофышхо зэрашлагъэр хэз-гъэунэфыкIы сшIоигъуагъ. Ахэм мыкоммерческэ ор-ганизациехэм яIыкIохэм семинар-зэлукIэгъуи 5 ады-зэхашагъ.

Мыкоммерческэ организациехэм джыри зэ агу кьэзгъэкIыжы сшIоигъуагъ Урысыем юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэlorы-шлэпIэ законодательствэм кьыдилыгъэрэ кьэбархэр Iэ-кIагъэхъанхэр зэрэпшхэрылгыр, ар законом кьызы-рэдилыгъэрэ ыкIи шIокI имылэу агъэцэкIэн зэрэфаер. ГъэlorышлэпIэм мыкоммерческэ организациехэр зэри-тхыхэрэм нэмыкIэу, законхэм кьыдалыгъэрэ шапхъэхэр мызэу-мыгIоу зыукъохэрэм яIофшIэн зэпыгъэгъэным ехьылIэгъэ полномочиехэри иIэх. Арышъ, тызэгъурылоу тыздэгъугъэгъэгъу.

Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышлэпIэ мыкоммерческэ организациехэм яIофхэмкIэ иотдел ипашхэу А. М. БрантI.

Хьаудэкъо зэшхэу Асланэ, Адамэ, Мэдинэ ыкIи ахэм ашыпхъоу Симэ ятэ зэрэщымыIэжыкIэ гухэ-кIышхо ащыхъоу афэтхъаусыхэх республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иIофышIэхэр ыкIи ужыпкэ мафэ афэхъунэу афэлъаох.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иIофышIэу Хьут Нэфсэт ятэ зэрэщымыIэжыкIэ гъэзетым иIофышIэхэр гухэ-кIышхо ащыхъоу фэтхъаусыхэх.

ПенсиехэмкIэ фондым шъушегъэгъуазэ

АмалышIур зылэкIэшъумыгъэкI

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Адыгэ республикэ Кьутамэ шбугу кьегъэкIы-жы 2006-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 29-м номерэу 256-ФЗ зытетэу аштэгъэ Федеральнэ законэу «КIэлэцIыкIу зилэ унагъохэм кьэралыгъо IэпыIэгъу хэ-гъэхъожэ ятыгъэным ехьыллагъ» зы-фиIорэм зэригъэнафэрэм тегъэпсы-кIыгъэу, ны (унэгъо) мылькумкIэ кьэ-ралыгъо сертификат зилэхэу Урысые Федерацием щыпсэухэрэм а мылькум щыщэу сомэ мин 12 зэтыгъо шIы-кIэкIэ кьалахын зэрэфитхэр.

А зэтыгъо ахъщэр кьаIыхыгъэным ехьылIэгъэ заявлениер Урысые Фе-дерацием ПенсиехэмкIэ ифонд ичIы-пIэ органхэм арахьылIэ ятIонэрэ, ящэнэрэ е ахэм кьаIэклэыкIогъэ са-быир кьызыхъугъэм (кьокIэ зашта-гъэм) палъэу тешлагъэм емылгыты-гъэу.

2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 31-м нахь класэ мыхъугъэу за-явлениер атын фае ыпшхэкIэ зы-цIэ кьышетIогъэ федеральнэ зако-ным тегъэпсыкIыгъэу хэгъэхъожэ шIыкIэм тетэу кьэралыгъо Iэпы-Iэгъу ятыгъэным ифитныгъэ яIэ зыхъугъэр 2007-рэ ильэсым ищы-лэ мазэ и 1-м кьышыублагъэу 2009-рэ ильэсым иIоныгъо и 30-м

нэсырэ палъэм кьыхиубытагъэмэ.

Ау зыцIэ кьетIогъэ фитныгъэр яIэ зыхъугъэр 2009-рэ ильэсым ичIэпы-ю-гъу и 1-м кьышыублагъэу 2009-рэ ильэсым итыгъэгъазэ и 31-м нэсырэ палъэм кьыхиубытагъэмэ, заявлениер атын фае 2010-рэ ильэсым игъэ-тхапэ и 31-м шIомыкIэу.

Ны (унэгъо) мылькур джащ фэ-диз сомэ мин пчъагъэкIэ нахь макIэ ашIыгъэ, цIыфым чIыфэт организа-цием кьышызэлуйыхыгъэ счетым сомэ мин 12-р рагъахэ.

Заявлениер аты зыхъукIэ мы кьы-кIэлъыкIорэ тхылхэр гъусэ фащыхы:

а) сертификатыр (дубликатыр);

б) сертификатыр зыратыгъэр зы-

щыщыр, зыщыпсэурэр кьэзыушы-хьатырэ тхылхэр;

в) зыгорэкIэ цIыфым заявлениер законом тегъэпсыкIыгъэ илIыкIокIэ, ицыхъэшIэгъукIэ кьыкIызэ етымэ, за-коном тегъэпсыкIыгъэ илIыкIо, ицы-хъэшIэгъу зыщыщыр, зыщыпсэурэр ыкIи фитныгъэу иIэхэр кьэзыушы-хьатырэ тхылхэр;

г) сертификатыр зыратыгъэ цIы-фым чIыфэт организацием кьышызэ-луиыхыгъэ счетым (ахъщэу рилъхьа-гъэмкIэ (счетов) ибанк зэзэгъыны-гъэ) иреквизитхэр, сертификат зыра-

тыгъэ цIыфым чIыфэт организацием кьышызэлуйыхыгъэ счетым ирекви-зитхэм яхьылIэгъэ справкэу банкым кьыритыгъэр, нэмыкIхэр кьэзыушы-хьатырэ документыр;

д) зыгорэкIэ зыныбжэ имыкьугъэ кIэлэцIыкIум заявлениер етымэ — ыныбжэ имыкьугъэ пэтзэ кIэлэцIы-кIур икьу фэдиэу дееспособнэу зэра-лэытагъэр (зэшхъыгъусэ зэрэзэфэ-хъугъэхэр кьэзыушыхьатырэ свиде-тельствэр, опекем ыкIи попечитель-ствэм иорганхэм унашъоу ашIыгъэр е зыныбжэ имыкьугъэр дееспособ-нэу лытыгъэным ехьылIэгъэ уна-шъоу судым ышIыгъэр) кьэзыушы-хьатырэхэр;

ЫпшхэкIэ кьыщытIуагъэхэм ате-гъэпсыкIыгъэу ны (унэгъо) мылькум щыщ зэтыгъо сомэ мин 12-р кьаIы-хыгъэным ифитныгъэ зилэхэм ыкIи кьаIызыхы зышIоигъохэм тызыхэт ильэсым итыгъэгъазэ и 31-м нахь класэ мыхъугъэу ПенсиехэмкIэ фон-дым иорганхэм лъэлэу тхылхэкIэ за-фагъэзэн фае.

ЦИЫКIУ Марзыет.

ПенсиехэмкIэ фондым и Адыгэ республикэ Кьутамэ социальнэ тынхэмкIэ иотдел испециалист шъхьаI.

Мы тучан зэхэтышхор кьэлэ гэпсыкэ зилэ поселкэу Инэм игупчэ ит. Бэ зэфэшхыаф тучанхэу урамь ыбгьуитлуклэ шытхэр, ахэри сатыушыплэ дэйхэп, ау тучанышхоу «Панда» зыфиорэм цыфэу члахьхэрэр зэклемэ анахьыб. Арэуштэу зыкыштыр гурылогьаеп: анахь тучан дахэу, анахь дэгьоу, узыфаер зэклэ зыштыбгьотыштыр шэфаклохэм яклуап. Етлани товар уасэхэр ялыягьэу «цакьэхэрэп».

Шьоф нэклим уиуцоньш унэ ипшыхьаньр лэшлэхэп, ар бэдэдэп зыфызэшлокьырэр. Кьыздэхьурэм акьыли, клуачли и, Иоф кьин пстэуми хкылипи, кьулай кьафегьоты. Зэрифэшьяушэм тетэу, кьэплон хьумэ, ащ фэдэ цыфым лыгьэ хэлэ, бэ кьыдэхьун ыльэкьышт.

Хэткли нафэ, шэн-шэфэн Иофыр кьызрыклоу зэрэшымытыр, мы Иофшлаклом зэнэкьокьуныгьэхэр ыльапс, емыгьуныгьэ кьызыхафэрэр кьыхэзы, гьэхьэгэнчэу кьэнэ. Лэшлэхэп ренэу нэкьокьоньм ухэтэу, узхэтхэм уакьыхэмьзэу уадэклотэныр, ащ тетэу апшэу уклоньр, узипэщэ Иофшлэхэр зыльышпэнхэр.

Татьяна Панько, Инэм дэт тучан зэхэтышхом ипашэ, кьыдэхьугьэр бэ, гьэхьагьэу ышлыгьэри маклэп, чыжьэу ыпэклэ плээрэ бзылфьыгь. Шы-лэныгьэм зэхьокьыныгьабэу кьыхэхьухьэрэмэ афэхьазырэу апекло, кьинхэм атеклонэу амали, клуачли кьызыкьуехых, зыпкь итэу, а зы шэныр хэлэу мэлэжэ, кьылэжьырэм рыраз.

Тучан цыклоу нахьыпэм зипэшагьэр мы чыплэ дэдэм шыт, непэрэ тучан зэхэтышхом ары льяпсэу фэхьугьэр. Илээс тлокл фэдиз ащ ыныбжэ, промышленостым кьышылэрэ товархэр ары мыщ шашэштыгьэхэр.

Гьэхьэгьэ цыклум гьэхьэгьэшхор кьызыдехьых Иофшлэхэр кьызэтемыуцохэу е кьымыланлэхэу зэклэлыкьлохэ хьумэ. Ау мэхьуба Иофшлэным ыклуачлэ кьыкличэу, зэнэкьокьуныгьэр фэмышчэу Иофшлэным кьызылэхьэхэу! Ащ тетэу, гушылэм пае, тучан тхьапша кьызылуахи, амал зэрэмылэм кьыхэклэу зэфашыжыгьэр!

Татьяна Панько сатыушыным хэхьаным ыпэклэ Иофшлэным лэныкьопстэу илэхэр кьыдилытагьэх, еж клуачлэу, амалэу илэхэр, сэнаушыгьэу хэлгыр зэфыхьысыжыгьэх, ищыхэ зытелыжыгьэу Иофхэм ауж ихьагь. «Емызэц Иоф кьыдэхьу», алуагь. Татьяна уцугьэп, тлысыгьэп, сатыушыным ехьыллэгьэ тхыльхэм, гьээзетхэм, журналхэм кьарыхьэрэ статьяхэр кьызылэжыгьэхьагьэх, ахэр Иофшлэклэ кьызылфьыгьэу.

федагьэх, лэубытыплэ ышлыгьэх.

Псэолэшныным икьулайхэри кьызылэжыгьэхьанхэ фаеу хьугьагьэ тучанхэр зычлэтышт псэуалэхэм ягьэпсын зыфежьэм. А зы купыр, тучаным Иофшлэны пэщэныгьэ дьезыхьэгьэныр, псэолэжыгьэхэр ягьэшлыгьэныр, унэгьо Иофшлэныр зехьэгьэнхэр, зэдэбгьэцэкленхэр Иоф кьызылэжыгьэхэр. Етлани убзылфьыгьэу! А зэпстэур зэшлэзымышышун лыбэ зэрэшылэри нафэ. Ау Татьяна охьтэ клэклим кьыклокл ахэр фьызылэжыгьэх тучан зэхэт зэтыригьэпсыхы, унэчлэхьажэ ышлыгь.

— Хьупхэ, чан, теубытагьи, пытагьи хэлых, фалэу Иофшлэны фежэ, ригьажьэрэр ыклэм негьэ-

кьытэкли, — ало Татьяна Иофшлэжыгьэхэм. — Сэнаушыгьэ зэрэхэлхым, шыклэ, Иофзехьэклэ дэгьу зэрэлэжыгьэхэм анэмыклэу, ар пэщэ дэгьу, гуклэжыгьэхэлэ, цыфышлы.

Фирмэу «Панда» зыфи-лорэм охьтэ клэклим кьыклокл гьэхьэгьэ дэгьухэр ышлыгьэх, цыфхэм лытэныгьэу фашлырэм хэхьагь. Тучанышхом ыцлэ зэрэзблихьугьэ закьор арэп зэхьокьыныгьэу фэхьугьэхэр; улэун-фэло-фэшлэ зэфэшхьафхэу ыгьэфедэхэрэм хахьохэр афэхьугьэх. Ахэм анахьэу кьахьэшырэр цыфхэм товархэр кредитклэ зэраришчэхэрэр ары. Ащ фэдэ Иофзехьэклэ шыклэм шлогьэшхо кьехьы — фирмэмкли, шэфаклохэмкли

зэрагьашлэ, язэпхыныгьэ-зэфыштыкьлэхэр агьэпытэх.

«Пандэм» фэдэу тучанышхо дэгьухэр тирайон зэрэшагьэпсыхэрэр лэшэу дэгьу ыкли гуапэ. Мы фирмэр кьызылэжыгьэхэр илээсий мэхьу. Ар охьтэ инэп, ау фирмэм гьэхьэгьэшлэхэр ышлыгьэх, районым ибюджет ахьшэ дэгьу кьыхэзылэхьэрэмэ ашыш. Шэфаклохэм яшлэигоныгьэхэмрэ япредложениехэмрэ зыдатхэхэрэ тхылым ахэр тучаным ыкли ащ Иоф шызылэжыгьэхэрэм зэрэфэрэхэр кьыдатхэх.

— Товархэр кьытфэзытлупшыхэрэм зэпхыныгьэ-зэфыштыкьлэ дэгьухэр зэрэфьытлэхэм шлогьэшхо кьаты, — ело Татьяна. — Сатыушл отделым ипашэу А. Шаповаловам мы лэ-

Бзылфьыгьэ

чан

сы, — джащ фэдэ гушы-лэхэр рапэсыхэзэ, Иофшлэжыгьэхэр Татьяна кьытегушылэх.

Поселкэу Инэм дэт тучанхэм бэклэ анахь ин ыкли зэтегьэпсыхьагь Панько Татьяна зипэщэ тучанэу зигугьу кьэтшыгьэр. Инэм изакьоп ар зэрэрайонэу шызылэжыгьэхэр, шаплэу «Татьяна» зыцлагьэр дахэу ыкли инэу зэрэхьугьэр цыфхэм агьэшлагьэ ыкли

фэдэу шыт. Шэфаклом товарэу ыщэфьэрэм ищыклэжыгьэхэр тхыльхэр мы чыплэ дэдэм кьыхьэ-лыхьэ амышлэу шагьэпсых. Тучанымрэ банкэу «Новацием-рэ» зэгьусэхэу зэдэлажыгьэх: зым ахьшэ чыфэр, адрэм — товарыр цыфхэм кьатых. Чыфэр зыштагьэм мазэ кьэс охьтэ гьэнэфагьэм тетэу ахьшэр егыжы.

Фирмэм итучанхэм ачлэлэ товархэм ядэгьугьэ

ныкьомкли Иофшлэныбэ зэшлэхьы, ар бзылфьыгьэ чан дэд. Цыфхэр нахьыбэу кьызылэжыгьэхэрэм ашышых пшэрыхьаплэм шагьэфедэрэ товархэр: хьакьышкьухэр, мэклайхэр, псыр кьэзыгьэфэбэрэ псэуалэхэр. Ахэм афэдэх Белоруссием кьышашырэ продукцихэр.

Радиоаппаратурэмкли отделым шэфаклохэм шагьотыштыкь лэклиным ыкли

кьамыганэу мэлэжэх водителхэу Матренкэ Анатолийрэ Иванов Александрьрэ. Дахэклэ ацлэхэр кьепло хьушт гьэтлылгыплэр зылэ иль Торосьян Рафикрэ псэуалэхэр зыгьойжыкьырэ Куриев Алексейрэ. Пхээнклаклоу Дьяченко Динэ кьабзэу ыльгь тучанхэм кьагьэгьунэрэ чыплэхэр, ахэр гулэтылэх, нэфынэх, кьэзгьэгьэ хьасэхэм мэлэшлэхэр кьахэхы.

— Уисатыушл фирмэ сыда «Панда» зыкыфэу-усыгьэр, сыда а гушылэм кьыкьырэр? — сеупчлы Татьяна.

— Тучан закьо силэ зэхьум цлэу илагьэр «Татьяна», — ело бзылфьыгьэм, — ау тучан зэхэтхэр тилэхэ хьуи, фирмэ зызэхэтшэп, нэмыкьышлэ егыгьэн фаеу зэдэтыштагь. Бэрэ те-гупшысагь: сэ сизакьоу шымытэу, унагьом ыцлэ фирмэм фэусыгьэн фэягь. Тэ тлэкьуацлэр Панько, сипхьорэлфыхэм ацлэхэр Дарья — илээсипшл ыныбжэ, Анастасия — илээсипшл ыныбжэ. Лэжыуацлэм шышэу «Пань» зыфиорэм пхьурэлфыхэм ацлэхэм яапэрэ хьарыфхэу «Д», «А» хэдгьахьохи, «Панда» хьугьэ.

— Унагьом исхэр лэпы-лэгу кьыпфэхьуха?

— Амалэу ялэмкли зы кьызытыраганэрэп, кьызготых, кьысэушыных, сыгу кьалэты, гьусэшлоу силэх, зыгорэ тшлэн хьумэ, тызэупчыжыкь, нахь кьеклоу, нахь тэрэзэу тшлэшлырэр кьыхэтэхы, — джэуап кьытетыжыкь Татьяна. — Илээсипшл ыныбжэ Дарья сажь бэрэ кьычлэхьэ, сиклофшлэ кьылылэплэ. «Кьызыгурылон слэжыкьырэм мыщ фэдызым клочлэжыгьэу зэрэфэхьурэр», ело ыкли кьысэушыны, — пцэжыкьы-хэр зыхэх псылгьэр гьэ-лэжыгуаплэм тебгьэуцомэ дэгьу. Пцэжыкьыкь аплэ-хэ ашлэигоу цыфхэр тучаным кьычлэхьащтых ыкли мыщ члэт унэгьо псэ-

уалэхэр альэгьуштых, агу рихьыштых, зышэ-фынхэри кьахэкьыштых. Уитучанхэр дахэх, аклоцлэхэр зэлыхыгьэх, нэфынэх, гулэтылэх, уазычлахьэрэм уакьычлэмыкьыжыкьы пшлэигоу охьу.

— Сид фэдэ уахьти уитучанхэм шэфаклохэр бэу ашыплэжыгьуштых. Ахэр товархэм яплых, мэцафэх, ащэфы ашлэигохэр кьафэшьюшэнхэу кьы-шэолэжыгьэх. Сидэуштэу цыфхэр кьызылэжыгьушэнхэ шьулэжыкьыра, сид фэдэ зеклоклэ-шыклэха жьугьэфедэхэрэр? — тиупчлэ лытэжыкьыгьэу.

— Апэрэр. Товарэу кьатшэхэрэр дахэх, ядэгьугьэ кьаушыкьатэу тхыльхэр акьыгьух. Тишаклохэм товархэм язытет зэхьугьыкьыгьэу, гурылогьошлоу шэфаклохэм кьафалэу. Ятлонэрэр, мэкьэгьэлэхэр тэгьэфедэх, ахэм яшлогьэшхо кьэкло. Шакло пэпчэ ишэфаклохэр нахьыбэ зэрэхьуштым пае шыклэ зэфэшхьафьыбэ егьэфедэ. Ахэми шлуагьэ кьахы: шэфаклоу титучан зыгу рихьыгьэм нэмыкь шэфаклохэр кьызыдешэх.

— Мэкьэгьэлэхэу жьугьэфедэхэрэр сид фэдэхэ?

Татьяна тиупчлэ иджэуап игуапэу кьыретыжыкьы:

— Ахэр зэфэшхьафых. Титовархэм ясурэтхэр итхэу чэхьэм, пкьэу-хэм, дэпкьхэм тхыгьэ мэкьэгьэлэхэр ятэгьэпкьых. Ахэм телефон номерхэр, тучаныр зыдэшлылэр арытых. Титучанхэр, ахэм ачлэлэ товархэр телевидениемкли кьятэгьэгьалэжыгьэх, радиомкли кьятэгьэгьалэжыгьэх, гьээзетхэм, журналхэм кьарэтэгьахьэх. Илээсиклэм икьы-хьагьум тишэфаклохэм тафэгушлэ, шлухьафтынхэр афэтэшлэх. А зэпстэу-ум яшлуагьэ кьытэклиу сэлгытэ.

ХЬУШТ Шэбан.

гуапэ кьащэхьу. Сэнаушыныгьэшхо зыхэлэ бзылфьыгь Татьяна, илээс 22-рэ хьугьэ сатыушлэу зылажьэрэр, а илээс пчягьэхэм зэклэлыкьлоу пэщэныгьэ лэнаглэхэр егьэцэклэх. Кьулайныгьы, лэпэлэсэныгьы хэлэ, цыфхэр кьызылэжыгьэх ыльэкьынуу амалхэр лэклэлэ, зэгурылэхэу, алэ зэклэдзагьэу лэжьэрэ цыфхэр зыхэт коллектив дэгьу зэхышагь. Губжыгьэу, ынэгьу зэхэгьэхьагьэу е ыгу клэдыгьэу Иофшлэжыгьэхэр директорь зэ нэмылэми алэжыгьэп.

— Инэу тыфэраз Татьяна Георгий ыпхьум. Шэкло сэнэхьагыр лэшлэхэ дэдэп, ар кьыгурылэжэ, зэрлэжэ-клэу ежыр лэпылэжыгьэу сидигьокли кьытфэхьу. Игьо ыльэгьоу кьытилэхэрэм, гьээспэтхьыдэу кьытфешыхэрэм яшлогьэшхо

кьэзыушыкьатырэ тхыльхэр (сертификатхэр) акьыгьух. Фирмэм икьутамэхэр Краснодар краймкли поселкэу Афипискэм, станицэхэу Смоленскэм, Ново-Дмитриевскэм ыкли нэмыкьлэхэм адэтых.

Акьылыгьэ хэлэу Татьяна а зэпстэумэ пэщэныгьэ адызэрэхьэ, ренэу товар лэпкьыкьлэхэр альэгьэлэсых. Бзылфьыгьэ чаным товархэр кьэзышыхэрэм зэпхыныгьэ дэгьу адыри! Унагьом ищыклэжыгьэх псэуалэхэр кьалэхэу Москва, Черкесскэ, Ставрополь, Волгодонскэ, Волгоград, Электрорскэ, Тюмень, Рыбинскэ, Московскэ хэкум занклэу кьарашыкьэх «Пандэм» кьащэх. Мы псэуплэхэм кьарыкьлэр лыкьлэхэр Инэм кьэклэх, поселкэм икьлэр цыфхэри а кьалэхэм маклох, Иофхэм язытет

тэ тихэгьэгу кьащашырэ телевизорхэр, музыкэмкли лэмэ-псымэхэр, видеокамерэхэр, компьютер техникэр, сотовэ телефонхэр. Шылэклэ-псэуаклэм фэгьэ-зэгьэ техникэри хьоеу члэлэ тучаным.

Кредит тучаным кьылызыхы зышлэигоу цыфхэм бэп тхыльэу ыгьэхьазырырэр: паспортным техыгьэ копиер, страховой полисыр е ИНН-р.

Тучанхэм дэгьоу Иоф ашызылэхэрэм ашышых директорым игуадзэу Панько Ангелинэ, бухгалтер шьхьалэу Куринная Ольга, товароведэу Мамчир Светлана Евгение, шаклохэу Скуба Елена, Иванова Елена, Еутых Заремэ, Тишина Лидие. Ахьшэ зэблэгьэ-кьын Иофхэм афэлэз Иофшлэ анахьыжыгьэу кассирэу Светлана Шведовар. Альэклэ

Бэмышлэу сянш чылэу Улапэ сыщылагь. Бэ кьэслэ-гьугьэр, сызылуклагьэр. Гопэшхо сыхьыоу, анахь згэшлэгьуагьэр, зы лъэхьанэ мастерскоеу шытыгьэ унэжэу еджэпэ шагум дэтыр дэгьоу агьэцкэжьи, агьэкэрэклэжьи спорткомплекс зэтэгьэпсы-хьагьэ кьызэрэщызылауагьэр ары. Ар кьуаджэм иныбжык-лэхэм шлухьафтын кьафэ-зышлэгьэу тызлуклагьэхэм кьытауагьэр, шлуклэ зигугьу кьашлэгьэр ти Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан ары.

Спорткомплексэу тызычлэ-хьагьэр елолланэ имылуэ зэтэгьэпсыхьагь. Итеплэклэ зэрэгьэкэрэклэгьэм фэдэу, ыклоцлыкн дэхэ дэдэу гьэпсыгьэ. Унэм залищ ил. Апэрэ залым самбэм, дзюдом, ятлонэрэм — атлетикэ онтэгьум клэлэцлыклухэр ащыфагьасэх. Ящэнэрэр тренажернэ зал. Зэклэ залищри нэфынэх, фэбапэх, спорт лэмэ-псымэу ящыклагьэхэр ачлэтых. Республикэм, кьуаджэм дзюдомклэ, самбэмклэ, хьылэзэ лэтынымклэ СССР-м, Урысыем спортмыклэ ямастер-хэм, дунаим, олимпиадэхэм ячемпионхэм ясурэтхэр елу-лыгьэх. Залхэм, нэпэмыкл ка-бинетхэм столхэр, пхьэн-тлэклухэр, шыгьын гьэтллыты-плэхэр, теннис ешланлэхэр, гьэуучыталэр ачлэтых. Дуна-ир кьэзыгьэдэхэрэ кьэзгьагьэ-хэри тыди нэплэгьэум кьыщы-редзэх.

Тауагьэклагь, гушылэгьу кьызфэдгьэхьугьэх спортмы ильэныкьэ зэфэшхьафхэмклэ клэлэцлыклухэм лэф адэзышлэ-рэ тренерхэу ышпшэклэ зигу-гьу кьыщытшыгьэхэ залхэм япащэхэми. Апэу нэлуасэ тызфашлэгьэр, ялофшлэхэр зэрэзэхашэхэрэр кьытфэзыло-тагьэр, тиупчлэхэм яджэуапхэр кьэзытыжыгьгьэр атлетикэ онтэгьумклэ ятренерэу Нэгьой Мурат.

— Сэ сизакьоп, нэбгыритлу тэхьу, — кьырегьажьэ хьылэзэ лэтынымклэ спорткомплексым итренерэу Нэгьой Мурат. — Сигьус Бгьошэ Тимури. Нэбгыритлум дэгьоу тызэгурэлэзэ, шлум, дэхагьэм клэлэцлыклухэр афэтэллук, апкьышлэол пытэу, лэфшлэныр шлу альэгьоу, кьы-ныгьохэм зашамыдзыеу спор-тым пыщагьэхэ хьунхэмклэ тфэлэклыштыр тэшлэ.

Корр.: Мурат, нэбгырэ тхьапиша о кьыпфэгьэза-гьэр? Хэтха е сьд фэдиза ахэм аныбжыгьэр?

Н. М.: Ахэр зэклэ клэлэ-джаклох. Згьасэхэрэр нэбгырэ 20 мэхьух. Мафэ кьэс (тхьау-мафэр хэтэп) сыхьатыр 15-м шегьэжыагьэу сыхьатыр 18-м нэс тренировкэхэр тилэх. Ахэм агуклэ фаблэхэу клэлэцлыклухэр кьаклуалэх. Сыхьат зытлушым кьыклоцл хьылэзэ лэтынымклэ кьулаиныгьэхэр, шлык-ама-лэу шылэхэр тиштангист цыклухэм ятэгьашлэх.

Корр.: О ащкэ гьэсэныгьэ

уилэу щыта? Хьауми та-нэклэ атлетикэ онтэгьум уылыгьгьэу, чемпионатхэм уахэлажьэу кьыхэклагьэ?

Н. М.: Сэ ильэс 40 сы-ныбжэ. Синыбжыклагьум хьылэзэ лэтыным лъэшэу сыпы-щагьэу шытыгь, джыри джаш фэд. Атлетикэ онтэгьумклэ зэ-нэкьокьоу сызхэлэжыагьэхэм, ащ фэшл кьалэу сыздэщы-лагьэхэм япчьагьэ кьэлэтыгь-гьуай. Силофхэр дэгьоу клэ-кыхэзэ кьэсхьыгь. 1987-рэ ильэсым хьылэзэ лэтынымклэ чемпионатэу шылагьэм кило-грамми 150-рэ зионтэгьугьэ

КІЭЛЭЦЫКІУХЭР ДЭХАГЬЭМ ФАПІУХ

штангыр шыслэти, СССР-м спортмыклэ мастер Курскэ сы-щыхьугьагь.

Корр.: Адэ непэ бгьэсэхэрэ клэлэцлыклухэм узыгьугьын ыкли узыгьушлукын гьэхьа-гьэхэр зышлэгьэхэр ахэтха?

Н. М.: Ахэм афэдэхэу тилэри маклэп. Зы шыси кьэсхьын. Куржэ Султан я 10-рэ клас-сым шеджэ. Урысыем икьыб-лэ чемпионатэу Анапэ шы-лагьэм ащ ящэнэрэ чыплэр кьыщыхьыгь. Урысыем изэ-нэкьокьоу Краснодар шыре-клокыгьэм апэрэ чыплэр кьы-щыдихыгь, атлетикэ онтэгьумклэ спортмы имастеры-нымклэ кандидат щыхьыгь. Джы Султан Адыгэ Респуб-ликэм ихэшпыкыгьгьэ коман-дэ хэт, бэрэ пэмылэу Казань клошт.

Джаш фэдэу узыгьугьынхэу гьэхьэгьэшлукхэмклэ тызгьэгьу-шлэшт клалэхэу тилэхэр ма-клэп. Ахэм ащыщых Хьаклэлэ Руслъан, Цышэ Мурат, Гьуб-жэжэ Иляс, Нэгьой Мурат. Ахэр джыри ныбжыклагьэми, нахьыжьхэм язэнэкьокьухэм ахэлажьэ, разряд зэфэшхьаф-хэр кьыдахыгьахэх.

Корр.: Условиеу шьуилэхэм шьуагьэраза? Сыда шьуз-щыклэрэр, шьузыгьэхьурэр?

Н. М.: Мы спорткомплекс шлагьор тфазыгьэшлэгьэ ти Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан лъэшэу тиини, ти-цлыклуи зэрэфэразэхэр апэу кьэсэлэ. Тызыщыкли, тызыфэ-ныкьуи шылэп. Зэклэ тищы-клагьэр тил. Тизалхэр тэр-тэрэу тэгьэкьабзэх.

Самбэмклэ зыгьасэхэрэми тылуклагь

Ащ тызчлэщыгьэ залышхом иджэхашьэ зэрэтефэу алыр-гьушхор теубгьуагь. Дэкьхэм бэнэнымклэ тичемпионхэм ясу-рэтхэр апылгагьэх. Унэр нэ-фын, ишхьаныгьупчэхэр иных, пластикэм хэшлыкыгьэх, фабэх.

— Сызипэшэ залым кье-клуалэхэрэр самбэмклэ, дзю-домклэ згьасэхэрэр арых, — кьытфелуатэ Куржэ Кьэп-лъанэ. — Нэбгырэ 40-м кье-хьух. Зэклэри тигурыт еджаплэ иклэлэеджаклох. Тхьаумафэр хэбгьэклымэ, адрэ мафэхэм сыхьатыр 15-м шегьэжыагьэу 18-м нэс лэф тэшлэ. Клэлэ-джаклохэр аныбжыклагьэ зэфэдэ-хэпышш, купичэу гошчыгьэхэу график гьэнэфагьэм тетэу кьэклох. Апэу кьаклохэрэр анахь цыклухэр арых. Етланэ адрэ купхэр кьыклэлэжклох.

Корр.: Купхэр бэ мэхьуха?

урамым шхьэубатэхэу тетын-хэу сыфаепышш, сигуапэу лэф адэсэшлэ. Якьуаджэ, ялэако шлу альэгьунхэм сыпылэ, ащ фэсэплух.

Спорт- комплексым тычлэзыщагьэм кьытфилотагьэр

— Мы титренерхэу Кьэп-лъани, Мурати цыф кьызе-рыклох, — нэужым кьыхэгьу-щылэ сипхьорэльфэгьоу Тхьа-клушынэ Кьэзэуат. — Ашлэ-

гьэхэри, ягьэхьагьэхэри кьа-лонклэ мэуклытэх. Ау занклэу кьэлуагьэмэ хьуштыр ахэм дэгьу дэдэу лэф зэрашлэрэр ары. Чэщи мафи ялэп, зышхьа-сыжьхэрэп, лъэшэу клалэхэм апылтых, ежьхэм ялфыгьэ-хэм афэдэу адэлажьэх, шып-кьагьэ, пытагьэ, лэдэбныгьэ ахэлхэу аплух. Яклалэхэм бздэжашлэ, шхьаубатэ ахэтэп. Бэнэным икьулаиныгьэхэр, ишээфхэр арагьашлэх, гьэ-хьэгьэ дэгьухэри ялэх, ташэ-гушлыкы.

— **Кьэзэуат, сыда мыщ о лэнапэу щыуилэр?**

— Сэ мы еджаплэм сыризав-хоз. Мы спорткомплексым сырилэшхьэтет ыкли ащ итре-нажер зал сырипаш.

— **Еджаплэм узэрэщыла-жьэрэр сшлэти кьыкыдэ-хьагь нахь, спортмы уны-щагьэу, ащ ыльэныкьоклэ гьэхьагьэ горэхэр уилэхэми сшлэгьахэп. Ау сыгьгьуншэ-рэл уцлыклоу тэдэжэ Джэ-джэхаблэ ущылэну укьы-защэкклэ дэхэклаеу узэрэбза-джэщтыгьэр.**

— Ащ фэдэхэри кьыхэклы-гьэх, — ылозэ Кьэзэуат мэщ-хыпцы, спортмы егьашлэми пылгызэ кьызэрехьыгьэм, ащ гьэхьагьэу щышлэгьэхэм, непи ар ыгу зэрэпымыкыларэм та-щегьэгьуазэ.

Ильэс 68-у кьыгьэшлагьэм щышэу 46-м ащ лэф ышлагь. Ныбжыклагьэ дэдэу колхозым лэфшлэныр щыригьэжыагьагь. Тхьамэтагьэр Битэ Хьусен, бригадирыгьэр Аклэжэ Ин-дыс.

— Еджаплэм тыщырагьэ-джагьэу шытыгьэти, трактор горэ кьысатыгьэу сфэмыгьэ-хьоу сытесыгь, — ело ащ. — Ильэс 15-м кьыщегьэжыагьэу спортмы сыпылэ. Анахь си-клэсагьэр хьылэзэ лэтыныр ары. Тренерэу тилагьэр штангымклэ СССР-м спортмыклэ имасте-рэу Пшыкьэнэ Аслъан. Ащы-гьум спортзал чылэм дэтыгьэп, тызэрэфэпагьэу осым тыхэтэу тигьасэщтыгь. Волейболи,

футболи сешлэщтыгь. Вело-спортымы сыпылгыгь. Мые-кьуапэ сыклозэ боксымы сы-хэлажэщтыгь.

Етланэ дзэ кьулыкьур ильэ-сищэ Киев кьыщысхьыгь. Ащ сыщылэзэ атлетикэ онтэгьум-клэ СССР-м спортмыклэ имас-тер сыхьугь. Етланэ хьылэзэ лэтынымклэ тренерэу сыкьы-хагьэнэжьи, ильэсикэ дзэ кьу-лыкьум сыкьыхэтыжыгь. Ащ сыкьызеклыжыым Пшыжьхьэ-блэ мээхозым сыщылэагь. Си-кьоджэ гупсэ унэ горэ шысшэ-фи, шоферэу колхозым лэф шысшлагь, парторгэу Гьуб-жэжэ Муратин кьесшэкли-щтыгь. Ащ ыуж еджаплэм зав-хозэу сылухьагьэу непэ кьызы-нэсыгьэм сылут. Джыри спортмы сыпылэ, тренажер за-лым сырипаш. Ащ члэт спорт лэмэ-псымэхэм сарэлажэ, сы-щылэу хьылэзэ килограмми 150-рэ кьэсэлэты, гирхэр зесэ-дэх, сарэджэгу.

Корр.: Тызэрэпхьорэль-фэгьуэзэ, олахьэ спортмы арэуштэу уылыми, ащ фэдэ гьэхьагьэхэр уилэхэми сымы-шлагьэ. Нэбгырэ тхьапиша о узипэщэ залым кьеклуалэ-рэр?

Т. Кь.: Клэлэеджэкло 30. Кымафи, гьэмафи тилэп. Нэб-гырэ пэпчэ упражненииер зэришлэщтыр есэгьашлэ, ащ уахьтэу тыригьэклодэщтыри гьэнэфагьэ. Джарэуштэу спорт лэмэ-псымэу тренажернэ залым члэт пэпчэ яклуалэхэзэ пчы-хьэм сыхьатыр 18-м шегьэ-жыагьэу 20 — 23-м нэс клалэ-хэм загьасэ, апкьышлэол агьэ-пытэ, турникым, кушхьхьэфа-чэхэм, лыжэхэм, нэпэмыкл лэмэ-псымэхэм зарагьасэ, гирэ-хэр алэтых.

Корр.: Еджэпэ шагу-м сыкьыдэхьэагьэу сыкьызэп-лэм мэл залэ зепфэу кьэс-лэгьугь. Хэтэ ахэр зыехэр? Хьауми лэнтлэщэу зепхьэ-рэр имыкьоу, унэгьо хьызмэ-тыми уылыа?

Т. Кь.: Кьуаджэм дэсэу унэгьо хьызмэтым пымылгыр, зышагу чэм, чэт-тхьачэтхэр, мэлхэр дэмьтхэр, сьд фэдэ лэфшлэны ерэгьэцакл фаеми, кьезгьэклэрэп. Сэ егьашлэми ахэр хьоеу силэхэзэ кьэсэхьы. Сыда, пшлэжырэба ситрактор тележкэр пышлагьэу фыркьу-ащэ уадэжэ сыкьызэрэкло-гьагьэр? Мы лъэхьаным мэл 25-рэ фэдиз, чэмитлу, шклиплл, чэт-тхьачэтхэр силэх. Клы-мафэм ахэм афיקьушлэ лусхэри згьэхьазырыгьахэ.

Кьэзэуат иунагьуи дахэ. Ишхьхьэгьусэу Светэ гурыт еджаплэм ипшэрыхьаклу. Яклэлэ нахьыжэу Анзор штангымклэ спортмы имастер, Мыекьуапэ шэпсэу, ГИБДД-м илофшл. Ащ кьыклэлэжклохэрэ клэлэтилоу Аслъанрэ Айдемыррэ Астра-хань шылэхэу дзэм кьулыкьу-щахьы. Ахэм ашыпхьу на-хьыжэу Индирэ Шьачэ дэт санаториехэм ащыщ илофшлэ шхьаа.

НЭХЭЭ Рэмзэан.

Сурэтым итыр: **Тхьаклу-шынэ Кьэзэуат.**

ИТХЫЛЪКІЭ КЪАДЭГУЩЫІЭЖЬЫ

Былымыхъ Январбый итхыгъэ клэкхэр зыдэт тхылъэу «Къоджэ къэбархэр» зыфилоу къыдэкхыгъэм уеджэнэу зеб-гъажьэкІэ, гур ыгъатхъэу уз-Іәпешъш, умыухъу тхылъыр пфэгъатхылырп. Зылъэкхы-клэ адыгэ пстэуми ар агу рихынэу къысшлошы, сыда пломэ авторым зигугъу къышлыр къуаджэм тэри тыкышыхуыгъ, тыщанлугъ ыкли тыщагъэсагъ. Къэбархэм уаджэ зыхуыкІэ сепэлъэ гъогоу тидыкІугъом къызыштычыхъэштыгъэр, еджапІэу тызычІэсыгъэр, клуб цыкІоу кино тызщеплывыштыгъэр, чэмыфыжъ пчыхъэр тызэрыкІоштыгъэр, нэмыкІэу бэ нэгум къыкІэуоджыгъэр.

Январбый итхылъ чылэм удешъжы, гум пэблэгъэ къоджэ цылаклэм, цыф къызэрыкІоу ащ щыпсэуэхэрэм уахешъжы. Мары шІу зэрэлъэгурэ зэныбджэгъуитлоу Лахъурэ Чахъурэ зэфэгубжыгъэх, зэдэгущыІэжыхэрп. Чылэ цыкІум ар къэбарэу дэлъ, цыфхэр егъэгумэкІых. Зибылымхэр зэхэмыкІэу Іэхъогъум дэкІыштыгъэхэм джы зым псылушъомкІэ, зым мэлІушъомкІэ ахэр къафыжых.

Хасэм хэтхэм лІитІур зэрагъэшІужыныу рахъухагъ, зызшІонэхэм зылъэгъугъэ бригадирыр арагъэушынгъ. Лахъу иадыгъ пао телункІэжы, Чахъу дэжъ кІуагъэ. Шэнынчъагъэ къызэрэзыхыгъэфагъэр зыдишІэжъу шыабэу маджэ:

— Чахъу! Моу зэ къыкІ!

Чахъу къыкІыгъ, ау къыдэгущыІэрп. «Къао зыгорэ. Мырэуштгъу тышчымыгъэт. Сишэн къысфихыжыгъ. Сыдэу сшын, лъэпІао хъугъэми ІэшІу-ІушІу гъэшІуапкІэу къыпфэсшэфын».

Ащ фэмыеу, сабыим фэдэу, Чахъу ышхъэ егъэсысы.

— Къысфэгъэгъу, — елъІу шъоогъур. — ПшІомаклэмэ, ІэшІу-ІушІу ныом ичэтыкІэ щыпс-пІастэ къырезыгъэгъусэшт.

— УкъыстекІуагъ, — къэщыхыжы шъоогъу дэгъур. Къэблагъ, зы Іанэм тызыкІэрымысыжыгъэр бэшлагъэ.

Шы купэу къалгыплъэрэм лІитІур зэфэгъэщыгъэхэу, ІэутІэхэр ашІымэ, зэрэгъэщыхэу дэкІоупІэм зэрэтетхэр альэгъу. ЗэшІужыгъэх, къуаджэри рэхъатыжыгъэ.

Сэмэркъээр бэмэ хэкІыпІэ афэхъу, цыф зэфыштыгъэхэр гъэпытэгъэнхэмкІэ мэхъанэ ин ІІ.

Январбый ирассказ цыкІухэм ар бэрэ ащыолъэгъу. КІэлэхъу къехулагъэри ахэм ащыш. Ку зефэным фэмыкылаеу, хъафэу къаихыгъэм исэу гъогум етІупшыгъэу рычъэзэ, ыпэкІэ къыкІырэ клалэм екуо:

— Мэмау! Гъогум текІи, сыблэгъэкІ. Кури шыри хъафых.

Мэмао дэхи, гъогубгъум уцугъэ. Ащ пае къэмынэу кур тельади, тыриутыгъ.

— КъыосІогъагъэба садэжъ-

кІэ къыдэмыІонтІэхынэу, — къыфэгубжыгъэ клалэр КІэлэхъу.

— КъысепІуагъ шхъаеу, сэ силажъа шыхэм сІорэр амышІэмэ? — сэмэркъэуым мыдрэр хищыжыгъ.

Авторым колхоз Іофхэм, ешъуакохэм, цыф зэфыштыгъэклэхэм, гъунэгъухэр зэрэдэпсэухэрэм итхыгъэхэм чыпІабэ шаубыты. Уахътэр зэрэлъыкІотагъэм тетэу икъэбар клэкІхэр зэхэбгъэуоджыхэмэ, колхозхэр зыщызэхашэгъэгъэ лъэхъаным къысегъэжыагъэу, зэо ильэсхэри, ильэс гъуйсыехэри, клэлэ плуныгъэри, егъэджэн Іофхэри, тхъамэтэ хэдзыни, хэдзынхэр зэрэрагъэкІо-кыхэрэри къагъэнафэх.

Шы Іушым ытхыгъэ къэбархэм гъэсепэтхыдэ гупшысэхэр яклэху. «Лыуз къыныр хэткІи хылыгъэ, мыхъунэу хъугъэр о зыфэпхырым ылъэжырэп, зилажъэм — епчыныжы», «ШушІагъэр, цыкІуми, клодырп», «Сакыныгъэ зыхэмылхэм хъакІапІэм Іэджи къышхыуІэ».

Тхылъым адыгэ гушыІэжхэм, Іорыуатэхэм атефэрабгъоу шигъэфедэрэ гупшысакІэм гу лымытэн плъэкІырп: «Арыба бзылфыгъэхэм яхабзэр. Зэхахырэу къызэрашІошІэу зэрагъаф», «Ігупшысэ гушыІэ педзэжы...»

Цыфхэм яобразхэр зэригъэфедэхэрэм фэдэу къоджэдэхэм алыгъ былымхэри, нэмыкІ псэушхъэхэри ирассказхэм бэрэ къахэфэх. Ахэм

япхыгъэу бысымхэм къащышыгъэ къэбар щхэнхэр тхылъым дэтых.

Январбый ыбзэ къабзэ, зы урыс гушыІэ итхыгъэ къыхыгъафэрп. ІгушыІэ клэкІы ыкли щэрыу. Тхылъыр бзэу зэрытхыгъэм фэдэ зыщызэхэпхыщтыр чылэ закъор ары, ари нахыжъ Іушым узядэІукІэ ары. Цылыеу ыкли цІэтэдзэхэу ыгъэфедэхэрэм язакъоми къэбархэр адыгэ къуаджэм зэрэщыхуэхэр гъэнэфагъэ — Хъатам, Мамыхъу, Сул, КІэлэхъу, Мау, Хъуд, Хъарун, Нахъу, КъокІас, нэмыкІхэри.

Авторым зы гушыІэхуыгъэкІэ цыфым иобраз, итеплэ, изекІокІэ-шыкІэ нэгум къыкІегъэуо: «...ынэпцэ Іужу кІырхэр зэфышты, ынэ къэрэ мытІырышхохэм нэпсыр къателъадэу гушыуагъэ», «ЯгъэшІэ насып гъогу шыуамбгъо ныбжыкІэхэм агъэкІэрэкІэнэу ежагъэх», «Насыпым игъогу хэтдырэм «тигъэгъотышт», «мыш фэдэу емызэщыжъэу «къытфэгумэкІырэм» тыдежъугъаІ...», «Хабзэу шыузогъыгъэм шыугурылоштыгъ, джы къэкІогъэ хабзэми шыугозэгъэнэу сэгугъэ», «Тэхъу ягуащэ мафэ къэс лъэІуакІо къа-кІозэ сигъэгупсэфыштыт...»

Январбый дунаим изытет зэрэдахэр, зэрэкІэщыгъо зэпытыр, ащ гур зэригъатхъэрэр къоджэ чылэгъунэми, икІыкІыгъэу щылы чэуми, «гъатхэм

Фарзэ къаигъэ зэрэхъурэми», гъогунэпцэ зэхэкІыхъагъэми ахелъагъо. Ирассказхэм мы гушыІэхэр къахэжыгъэх:

«Тыгъэгъэзэ шхъэмытІыр гъожышхохэр зэбгъурытхэу къыпІоплывыхъэх», «...чыгу фабэу псэ къызыпкІэжыгъэр...», «Бжыхъэ клас. Къундысыу жъожыгъом ипчэдыжъ чыІэбжъ», «Бжыхъэ чъэпкъехыгъо охътэ чыІэбжымы псыр зыкІафи, гъожышгъо хъугъэ уцмэ къахэкІыжыгъэ кІысыжъ цыкІу мыджырхэр зыхыз осепсым ылъэсыхъагъэхэр электростыгъэ жъгъэй маІэу зтежыуыкІых...»

Джащ фэдэу Іушыгъэр, акылышІуагъэр, сәнаушыгъэр Январбый ытхыгъэ пстэум къахэшІэтыкІы.

Былымыхъ Январбый Шэуджэн районым ит къуаджэу Хъатыгъужыкыуае къышыхуыгъ, кІэлэгъэгъагъ, бындахэ ыпІугъ. Ігулытэ чаныгъ, гъашІэм хэхъухъэрэ пстэум уасэ афишын ылъэкІыштыгъ. Тигъэзет ащ къытхыгъэ статьяхэр бэрэ къыхагъэх.

Январбый ыкыоу Рэщыдэ ятэ инэпэеплэу ащ ытхыгъэгъэ къэбархэр зыдэт тхылъыр къыфидигъэкІыжыгъ. Ежыыр къытхэмытыжыми, цыфышІоу зэрэщытыгъэр цыфхэм агу илыштыт, итхылыи ыгъатхъэхэу еджэштых.

ШБАУКЪО Аслъангуащ.

Зэгурылджыым унагъор егъэпнытэ

Очэпшые къоджэ псэупІэм иадминистрация ипашэу Кушгъу Аслъан дэжъ бэмышІэу тыщылагъ. Іофыгъо зэфэшхъафхэм тарыгушыІэзэ, клэлабэ зыпІугъэхэр, былым паштэхэр, мэлхэр, чэт-тхъачэтхэр бэу зыхуэхэрэр яІэмэ зэдгъашІэмэ зэрэтшІоигъор зешІэм, апэу зыцІэ къыриІуагъэр Нэхэ Аслъанбэч.

— Ащ нахъ унэгъо лэжъако республикэр къэпкІухагъэкІи имыгъотэнкІи хъун, — еІо тхъаматэм. — Бэч егъашІэм чыгум ылэ хэлъызэ къыхыгъ, трактористыгъ, ылъэкІ къымыгъанэу Совет хабзэм фэлэжъагъэхэм ащыш. Ежъ фэдэу ишхъэгъусэу Раи лэжъако бэлаха. Пчы-хъалыкыуаекІэ Псылушъомэ япхъу. КІэлаби апІугъ, дэгъоу агъэсагъэх, рагъэджагъэх. Непэ нэбгыритІуми, аныбжыкІэ хэкІотагъэхэми, алэ зэ-

тедзагъэу, пенсием ежэхэу, хэт сыд къытфишІэн аІоу щысыхэп. Былымхэр алыгъых, гъэщым щыкІэхэрп. Бэу тхъачэтхэр ахъу. Ар сэ къызэрэсІорэм нахы нахышІур плъэгъумэ ары. Зэхэтхэу къыдафышъ, нэбгыритІум чэзыу-чэзыоу агъэхуых.

ТызІухъэгъэ шагур зэтегъэпсыхагъ, унэ дэхэхшо къыдэшы. ТызэкІи къэбзэ-лъабз. Джащ фэдэу зэІыхыгъ тызыдэхъэгъэ шагури. «Шъукъеблагъэх, шъухъэкІэшху, — ыІозэ, бзылфыгъэ нэгугъ бэрэчэт, нэщх-гушхыр къытпэгъокІы. — Пчэдыжыпэ хъакІэм пэдгъохышт шатэри хъазыр, къуаери исэхы, сепшэрыхъэ пэт», — къыхегъэхъожы.

Бзылфыгъэ нэгущІом нэІуасэ зыфэтэшІы, тиупчІэхэм яджэуапхэр къаретэгъэтыжы.

— Сэ Пчыхъалыкыуае сышшы, сыныбжыкІэ дэдэу ІофшІэныр езгъэ-

жъэгъагъ. ЕджапІэр къызысэухым ныбжыкІэ натрыфлэжъ звенэм пащэ сыфашІыгъагъ, гектар пэпчъ утыжыгъэм телытагъэу центнер 75-рэ къытхыжыштыгъ. ЕтІанэ унагъо сыхъанэу хъугъэ. Сишхъэгъусэ Нэхэ Аслъанбэч механизаторзэ къыхыгъ, ильэс 40 тракторым тесыгъ. Кыхъащт ильэсым имэкъуогъу мазэ ыныбж ильэс 80 хъушт.

Корр.: Арэуштгъу Аслъанбэч лажэ зэхъум, о колхозым сыда щыпшІэщыгъэр?

Н. Р.: Сэ сабыеу къыспыфагъэхэм япІун, ялэжыны, унэгъо хызмэтым изехъан, лІэу непи нычэпи зимыІэу губгъом итым ифэІо-фашІэхэм ягъэцэкІэн сапылыгъ. Ащ дакІоу колхозми сыкІоштыгъ, натрыф, тыгъэгъэзэ гектар къысфыпаутмэ ари спкІэщтыгъ, хъамэми сышчылажэщтыгъ.

Корр.: Джы унэгъо хызмэтымкІэ шъузнылхэм ягугъу къытфэшІыба?

Н. Р.: Тихатэ сотых 25-рэ мэхъу. Ащ адыгэ унагъом ишыкІагъэу къыдэтымыгъакІэрэ щыІэп. ЯтІонэрэмкІэ, былым паштэу плы тІІ — зы чэмы, танэ, шкІэхъужъ, шкІэ цыкІу. Тхъачэтхэри тэхъух.

Корр.: Джэ тхъачэтхэр ары тэ анахъу тыкызкІэупчІэ тшІоигъор. Ильэс тхъаши хъугъа ахэм ахъун узыпшыгъэр?

Н. Р.: Ильэсипшыым къехъугъэн. Ащ ыпэкІэ силфыгъэхэм япІун, ялэжыны, яегъэджэн охътабэ ахыштыгъ. Джы, ТхъэмкІэ шыкур, нэбгыритымы унагъохэр, клалэхэр яІэхэ хъужыгъэ. Гошпакъэ ЦыкІумэ яныс, Краснодар щэпсэу. Эмми Римми Адыгэкъалэ щэла-

жъэх. Апэрэр Кушгъумэ, ятІонэрэр Тыгъужмэ янысэх. Гошсымэ Бэрэтармэ янысэу станицэу Щэгъумэ тучантесэу щрэлъжэ. Алик унагъо иІэу чылэм дэс. Лыжымырэ сэрэры, тызэ-делэжыызэ, унэгъо хызмэтыр зетэхъэ, тикІалэхэр тызщыфаем тэгъотых. ТхъэмкІэ шыкур, тфэмышІэнышхуи тІІэп.

Корр.: Тхъачэт тхъашиа джы къэбгъэсыгъэу уІэр?

Н. Р.: Тхъачэти 150-рэ. Тягугъу, зэрэдгъэпщэрыштхэм тыпыл. ГъэрэкІо силагъэр тхъачэти 130-рэ. Мыгъэ нахыб. КъэкІорэгъэми ащ хэсымыгъахъомэ къышчызгъэкІэщтэп.

Корр.: Ащ фэдизыр сыдэуштгъу шъуІыгъа?

Н. Р.: Сыд фэдэрэ Іофи къын гъэнэфагъэ пыл. Тылажэзэ тесагъэшъ, тыпыл. Джы марышъ Аслъанбэч тхъачэтхэр егъэхуы, ахэм афэсакы. Сэ къуаер исэхы, сепшэрыхъэ. Зызэблэтхуызэ тэшІы.

Корр.: Машалахъэу лыр шъуи-хъоит. Тхъачэт пэпчъ килограмм зытфых нахъ къымыкІыгъэми, тхъачэтыл килограмм 900-м ехъу шъуІэщт. Тыда ащ фэдизыр зыщыІужыгъэкІыштыр?

Н. Р.: ЩэфакІохэр хъоих. Ау джырэкІэ тшагъэгъоп. Ау тшэнхи къыхэкІыштыт. Тэри лы зыщыдгъэкІэщтэп. Тильфыгъэхэри типхъорэльфхэри тшыгъупшэхэрп. ТхъэмкІэ шыкур, къызхэтхыни зыфэтшІэни тІІэшъ, тызфэныкыо щымыІэу тыпсэун тэлъэкІы.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сурэтым итыр: бысымгуащэу Нэхэ Рае тхъачэтхэр егъашхъ.

Адыгэ, Къэбэртэе-Бэлъкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэр, Шапсыгъэр, хэхэс адыгэхэр

ХЪАДЖЫКЪО ЫМАКЪЭ ЗЭХАХЫШТ

Псышлонэ районым профессорэу Нэгъуцу Долэт итхыльэу «Сикъуаджэу Хъаджыкъу» зыфиорэм ильэтегъэуцо шыкълуагъ. Шулэгъу гъунэнчъэу къызыщыхуэгъэ къуаджэм, ащ ицлыф шлагъохэм афыриэр Долэт гъэшлэгъонэу итхыль къышырилотыкълыгъ, ар энциклопедие шыпкъэу гъэпсыгъэ, ичлыгу гупсэ фэгъэхыгъэу этнографии материал бай къыуогъонгъ, ичылэ, игупсэ цыфхэм, унэгъо бэрэчэтхэм ящылэклэ гъогу къыгъэлъэгъуагъ.

Ежъ Долэт ищылэныгъэ гъогу зэрэпсаоу наукэм фигъэлорышлагъ. Хъаджыкъо къышыщыхуэгъэ, ащ шапугъэ кълэлэцлыклэр ичылэгъуэхэм ялэплэ цыф шлагъоу, Адыгэ къэралыгъо университетым иегъэджэкълэушэу, профессорэу хъугъэ. Мыекъуапэ щэпсэуми, Долэт ыгуклэ хы Шуцлэушэу кълэлэрыс Шапсыгъэ хэкоу ежыркълэ дунаим зынахъ чыплэ дахъ темытым игъус, амал илэ зыщыхуэрэм ащ нэсы, илахылыхэм, иныб-

джэгъухэм ахэхъэ, адэгъушылэ, кълэлэгъу ильэс чыжъэхэр ыгу къегъэкълыжыкълэ.

— Тичлыгужъ сызыхэкълэ сыгу нахъ лъэшэу къытео, сикъыкълэ нахъ зэхэсшлэ, къоджэ урамхэм сазырыкълэ, синэлосэ цыфхэм сазырыкълэ сциз сэхъо, сыгучлэ шульэгъоу сичлыгу фысылэм иорхэр щэзеклох, — елэ Долэт.

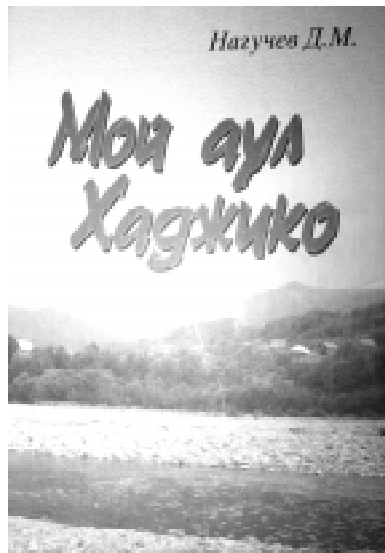
Тхылгыр стхынуу сыгу къызыкълыгъэр бэшлагъэ, зы ильэсэп чылэм, ащ шыпсэуэгъэхэм, непэ дэхэм афэгъэхыгъэ къэбархэм, архив дэфтэрхэм, краевед материалхэм, сурэтхэм якъэуогъон, язэхэфын, ягъэхъазырын пълугъэхъагъэр, — елэ Долэт. — Сэ а тхылгырмклэ къасло сшлоигъуагъэр мыкълосэжын шульэгъу ин дэдэу сичылэ, ащ ицлыф шлагъохэм, шапсыгъэ чыгум афысылэр къыслотыкълыныр ары. Сигухэлъ къыздэхуэгъэмэ сынасыпышлоу слыгъэшт.

Долэт игухэлъ къыдэхуэгъэу плон пълэкълышт, лъэпсэ куу зилэ тхылъ шлагъо ытхыгъ, джы нэсэ ащ фэдэ

Иофшлэгъэхэу Хылушгъо Шапсыгъэ ратхыллагъэп пломэ хэу-кълэныгъэ хуштэп. Тарихълэжым, шыпкъагъэр зыригъэгъусэ, ичлыгу гупсэ лъэхъэнэ зэфэшхъафхэм тхыамыкълэ-гъошхоу къыщыхуэгъэхэр, ахэм зэу ащыщ Урыс-кавказ зэо емынэу цыфыбэ зыхыгъэр, къытхыжыгъэх, тарихъ шыпкъагъэм дэхыгъэл. Непэ школхэм ащырагъэкълэр учебникэу «Кубановедением», краим къышыхаутырэ путеводительхэм атекълэ Долэт итхылъ купклэу илэмклэ, шыпкъагъэм тетэу къытхыжыгъэмклэ. Джары ащ осэшхо илэу къызышлырэр. Джы чыплэ гурыт еджаплэм икълэ-лэгъэджэхэм «тарихым иегъэ-джэн» къафэпсынклэшт, еджаплэм тарихъ музей бай ил, Хъаджыкъо фэгъэхыгъэ тхылъ шлагъоу чылэм итарихъ куоу, гурылогъошлоу, шыпкъэр ылапсэу тхыгъэр агъэфедэмэ нахыбэ уфаеп.

Долэт итхылъ фызэхашэгъэ лъэтегъэуцор къоджэдэхэмклэ мэфэклэ шып-

къэ хъугъэ. Цыкълуи ини ащ екълэулагъэх. Мэфэклэр зэхэзыщэгъэ шапсыгъэ Адыгэ Хасэм, адыгэ культурэм игупчэ, Хъаджыкъо и Чылэ Хасэ Иофышхо ашлагъ. Лыгъотх къоджэ округым иадминистрации ипашэу Хьартэу Хьамедэ лъэтегъэуцор къызыщэгъушылэм

Клигъэтхыгъ:

— Долэт итхылъ тэрклэ, зэкълэ шапсыгъэхэмклэ осэ шыпкъэу илэр джыркълэ икълэу зыхэтшлагъэп, тичлышлэгъу илофшлагъэ зыфэгъэзагъэр пстэуми апэу ллэужыкълэхэу къыткълэхуэхэрэр ары, ахэр ары тинахыжыкълэушхэм ялоф лъызгъэкълотэштхэр. Джащ фэдэу тхылгыр осэшхо къыратыгъ шапсыгъэ Адыгэ Хасэм итхыаматэу Кълэлыху Мэдждэ, чылэм шыщэу Ушхо Саидэ, нэмыкълэми.

НЫБЭ Андзор.

Сурэтхэм арытхэр: Д. Нэгъуцу тхылъ-еджэм дэгъушылэ, тхылъым итеплэ.

В. Ардзинбэ
ехыплэгъэ тхылъ

Адыгэхэмрэ абхъазхэмрэ ижыкълэ къыщегъэжыагъэу зэкълэныгъэм ихэбзэ шлагъохэм атэтхэу мэлэсэх, абзэхэми зы лъапсэ зэралэр бэшлагъэ шлэныгъэлэжхэм загъэунэфыгъэр. Зэлэпкъэгъухэм гушлуагъохэр зэдагъошх, гумэкълыгъо къафыкълэуи зэдэлэжыкълэ.

Непэ Абхъазыр къэралыгъо шхъафэу мэлэсэу. Ллэшлэгъу пчъагъэм шхъафит шылакълэу зыкълэ-хъопсыштыгъэр абхъаз лъэпкъым къыдэхуэгъэ. Ащкълэ бэ ышлагъэр абхъазхэм япэрэ Президентэу Владислав Ардзинбэ. Лъэпкъыр ишхъафитныгъэ фобанэ зэхэу-ми Ардзинбэ ары ипэшагъэр. Шлушлэгъэхэу зылэпкъ фызилэ Владислав Ардзинбэ ищылэныгъэрэ илофшлагълэр афэгъэхыгъэ тхылъ гъэшлэгъон джырэблагъэ Тыркуем икълэу Стамбул къышылэжыгъэ.

«Эпоха Ардзинба. Хроника жизни человека, историка, политика» — джары зэрэджэгъэхэр абхъазхэм япэрэ Президентэу Владислав Ардзинбэ фэгъэхыгъэ тхылъым.

Тхылгырм къеушыхъаты Абхъазым инепэрэ тхылъ Владислав Ардзинбэ чыплэ ин зэрэщиубытырэр, ащ лъытэныгъэхэу зэрэфащырэр, къызхэкълыгъэ лъэпкъыр а цыф лушым, къэралыгъо Иофышлэм шу дэдэ зэрилэгъуштыгъэр.

В. Ардзинбэ шлэныгъэлэж цлэрылоуи шытыгъ, ащ илофшлэгъэ шхъафэхэми тхылгырм уащегъэгъуазэ.

Тхылгыр урысыбзэкълэ, абхъазыбзэкълэ, инджылызыбзэкълэ, тыркубзэкълэ къыхаутыгъ. Къэралыгъо Иофышлэхэм, шлэныгъэлэж цлэрылохэм, общественнэ лэжэкълэоххэм ягуэкълэжыкълэ а тхылгырм къыдэхъагъэх.

КЪЭРМЭКЪО Хьамид.

ГАННОВЕРИ

адыгэ оредхэр щэжъынчыкълэ

Джырэблагъэ зэхашэгъэ купэу «Черкессия Нетворк» зыфиорэр Келън и Адыгэ Хасэ кълэуоу интеркультурэм итхыамафэу Келън шыкълорэм хэлэжыагъ. Адыгэ лъэпкъым итарихъ, икультура, ишэн-хабзэхэр нэмыкълэ лъэпкъхэм ягъэшлэгъэныкълэ а Иофхъабзэр къызфагъэфедэгъ.

Чъэпыогъум и 30-м хъакълэщэу «Нуммуларис» зыфиорэм адыгэ выставкэу шыкълуагъэм «Черкессия Нетворк» зыфиорэ купым иллыкълэ адыгэ тарихым, культурэм афэгъэхыгъэ темэмклэ къышыгушылэгъ.

Къалэу Ганновер шызэхэщэгъэ Адыгэ Хасэм иллыкълэу Темзэкълэ Инал тилъэпкъ культурэрэ искусствэрэ яхыплэгъэ псэлъэшхоу къышылэ. А мафэм Католическэ чылысым илофышлэи къэгъушылэгъ, зыцлыф пчъагъэ мэкълэ лъэпкъхэр непэ чыплэ кынуу зэрэштхэми къытегушылэгъэх. А пстэум яшлуагъэ къэкълуагъэу

плъытэ хушт тилъэпкъ икълэбар шымыгуагъэхэр зэфэсым зэрэщылэгъэхэр къыдэплэйтэмэ.

Хэкужым кыкълыгъэ адыгэхэм а мафэм амал ялагъ Тыркуем, Сирием, Иорданием къарыкълыгъэ тилъэпкъэгъухэу Германием шыпсэхуэрэм алуклэнхэмклэ, нэлэуасэ зафащыныкълэ.

Шэклогъу мазэм и 5-м Venie Club зыфиорэм адыгэ фольклор концерт шыкълуагъ. Хъакълэу мыщ нэбгыри 120-рэ фэдиз кырихыылэгъагъ. Ащ нэмыкълэу къэшбоклэ купэу «Шыблэ» зыфиорэм адыгэ къашбохэр къыгъэлъэгъуагъ. Залым члэсыгъэхэм агу рыхыгъэх оредыло купэу «Гугъэ» зыфиорэм кълэогъэ оредхэри.

Адыгэ Хасэхэм ялофшлэн зэрагъэлъэшырэр инэу гушлуагъо. Тылэкълэ шыпсэхэр адыгэхэм абзэ, яшэн-хабзэхэр, ятарихъ ащымыгъушпэнхэмклэ а зэлэуагъэхэм яшлогъэхэу кълэонэу угугъэ хушт. (Тикорр.).

Шлогъэшхо
зыпылэ
Иофхъабз

Чъэпыогъум и 5-м КъБР-м и Правительствэ и Унэ зэлэуагъу гъэшлэгъон шыкълуагъ — киномрэ телевидениемрэ апае специалитхэр къэгъэхъазырыгъэнхэм фэгъэхыгъэ зэзэгъыныгъэм зэдыкълэагъэх КъБР-м культурэмклэ иминистрэу Фырэ Руслъанрэ Санкт-Петербург киномрэ телевидениемрэклэ икълэра-лыгъо университет иректорэу Александр Белоусовымрэ.

Зэлэуагъу Фырэ Руслъан къызэлэуихыгъ.

— Непэ зыуж тит Иофыгъор — киномрэ телевидениемрэ ащылэжышт специалитхэр къэгъэхъазырыгъэнхэр — мэхъанэшхо зилэ лъэбжэуоу щыт, — къылуагъ ащ. — Ыужылоклэи тызэлэу-клэшт, Темыр Кавказым кино техыгъэным илоф зыкълэщегъэлэтыгъэныкълэ пшъэрлыгъу къэуцухэрэм тызэдэгъушылэшт, амалхэу цылэхэр дгъэнэфэштхы.

Александр Белоусовыми къыхигъэщыгъ зыуж ихъэгъэхэ Иофыгъор къызэрадэхуштым ицыхъэ зэрэте-лыр, сыда пломэ республикэм илэшхэтэтхэми Иофыгуаклэм дырагъаштэ. Ащ нэмыкълэу А. Белоусовым къыхигъэщыгъ ежъ зипэщэ университетым кино, телевидение, журналистикэ отделениехэм ялофшлэ хуштхэ нэбгырэ 33-рэ къыгъэхъазырышпунэу лиценzie зэрилэр.

Джащ фэдэу мы Иофыгъом итегушылэн хэлэжыагъэх Урысыем икинематографистхэм яобъединение исекретарэу Клим Лаврентьевымрэ КъБР-м икинематографистхэм яобъединение ипашэу Вэрэкълэ Владимиррэ.

— Кинотехыным Темыр Кавказым хэхъоныгъэ зэрэщымышылгъэм сыщыгуагъ, — ылуагъ Лаврентьевым. — А Иофыр гъэтэрэзыжыгъэным пасэ тэ тимурад Урысыем и Къэралыгъо фильмофонд и Темыр Кавказ къутамэ Налшык къыщызэлутхынэу. Ащ амал къытышт фильм гъэшлэгъонхэр мы чына-лэм къышылэжыгъэлэгъонхэу. Пстэуми анахъ мэхъанэ зилэр Иофыр егъэжыагъэ зэрэхуэрэр ары, ащ нахъ зыричыныкълэ республикэм и Президентэу Къанькъо Арсенрэ Правительствэм и Тхыаматэу Александр Меркуловымрэ Иофхъабзакълэ зэрэдырагъаштэрэр лъэшэу тигуапэ.

МЫРЗЭКЪЭНЭ
Джэсрый.Нэкълэбгъом итхэр
зыгъэхъазырыгъэр
БРАНТИЭ Казбек.

(КъызыкІэлъыкІорэр
шэкІогъум и 19-м
къыдэкІыгъэ номерым ит).

Тыкър шымылгъах фэдэу
ахэкIодыкIыжыгъ, мэзыри
зэрэкIым-сымэу кьэнэжыгъ.
Цызэ цIыкIуми идэжые
угъоин пидзэжыгъ.

Жыуагыи мази кьэмыльта-
гьорэми, ос куушхоу чыгур
кьэзыбгьагьэм хьаблэ-хьаблэу
зэхэс чылэм ушызэклэ-
гьэпплы. Пчыхэшьхьапэми
бэшлагьэу чэщым зыфэзгьэ-
хьазырыжыгьгэхэр рэхьатых.
Нэфынэ клочаджэу шьхьа-
ныгьгупчэр зэхэфазыгьэхэм
кьаридзырэм алуачлэ маклэ.
Ахэмклэ кьэппчын плэкьыш
нах фэшыгьаохэр. Унэхэм
яинагьи ятегьэпсыхьагьи зэхэ-
фгыгуай, ныбжьыкьу шлуцлэ-
хэу, зэхьшэр заклэхэу, осым
кьытешых.

Ячэухэри, ячыпф онджэкхэ-
ри ядэгьуггэ-ядэхагэкклэ зб-
ггэнэкьоктун умылгэклынхэу,
зэхьырхэу кьэлагьох. Хьэб-
лэ зэлудзыггэхэр чыплэ-
чыплэу шысых. Бгышхэ
хэлэтыкыггэхэм атесхэр
бгычлэхэм арысхэм ашхьар-
щыхэш, тхьамэтагьор алыггэу
кьэлагьох. Шагухэм яхьоо-
пщаклэки, бгьаггэу адэты
ипчгагэккли гу лгытэгьуаеп
ашыпсэухэрэм яамал зэрэз-
фэшхьафым. Чэщ-zymaфэм
кьесыггэ осышхом шлоу ыггэ-
былыггэ бгьаггэхэр бэлагьклэ
зэраггэфжыггэу кыпшы-
хьоу, зым зыр кыкьошы. Чэу
нэххэм ахэубыкыггэ лъэс
лгьагьохэмрэ жэ лъэгухэм
зэхьапклэтэггэ урамхэмрэ
зэхэгъышхьаггэхэу чылэгум
ехьэхэш, мэщытым щызэ-
олжыых. Мэзэныкьор кызте-
щырэ мэщытыр ильэгаггэкклэ
ашхьарэщы. Нэмазышхэр
бэшлаггэу зэбгырыкыжыыхи,
мэщытыр кьэунэкыжыгыг.
Кыздикыггэри кьэшлгьуаеу
мээ хьурэбзэр кыкьокли.
кьоджэ зэклужьым тыжы-
ныпсыкклэ кьэшлушаг. Теплэ
ггэшлэгьон чэщырэ зилэ хьурэ
кьуаджэм нах лъэшыжэу
исурэт гох кыггэшшошлуаг.
Чылэм ныбжыкьоу дэтыр
зэкклэ мээз тхьаггэпцым
зэкклэкиши, ыльэгаггэ фэдиз
ахиггэхьуаггэш, тхьэджэ гор-
рэм кыхэккыхи кьуаджэм
кьыдэбкьуаггэхэу, чэщ реным
емызэшэу яинаггэ зэрэзбл-
лихьущтым энэгьуерэп. Гу-
чшыпцлыккызэ, нах кьыдэ-
кьуае, ичылплэ зэригьотыжы-
щтымклэ ицыхэ зытелыжы.
Сыдэу кыггэшхьуашэхэра,
сыдэу дахэу кьыкьуа мазэм
итыжынышшо зэмьоккыж-
жэу, ныбжыкьухэм ясауггэт
зыхэггэчыхьажыггэр.
Кымафэм идэхаггэ фэдэ
пчьаггэ кыхеггэхьох. Тыдэкли
нэлплэггьум кьыридзэрэ осым
тыжыныпсыр кьеггэлээтэ-
жыш, лыхынчэхэм атыре-
гошжы. Нэкклэ ыльэггьуггэр
ыгукклэ шломаккэу, дунаим идэ-
хаггэ зэрэгьунэнчэр ешлэми,
джыри зэ ыуплэккунэу Тыкьэр
иггэ ифаг.

Униш зынтытм хъураеу къеклокырэ клэсэнхэм ащыц кфыбыклэ егъэкъугъэу ынзлу хьаклэщ хъураем фэгъзагъэу Тыкъэм зиплхьыхэщтыгъ ятэ ишхьклэппынэ ымактыгъ зызэхехым. Цыфэу блэкырэп кыгъэуцоу, Лыхьуклэ Къарэм ипхъэщынэ кхылэзтырэ мэ-къамэхэм алхьаэхэу зыхьугъэр къашэжыырэн, апзу зы-

цызэхыхыгъэм щегъэжыагъ. Сэ-
нэхъат гъэшлэгъоныр янэ кы-
дильфыгъэшъ, негъэ зэ бзп-
сымрэ пщынэмрэ атемылабэмэ
зэгъоуты. Зэрэшхуэ псы зэрэ-
шъорэм фэд, ышхъэ кьелъа-
дэ. Тыкъэм шыклэпщынэм
ымакъэ еумэхъыми, зы мэ-
къамэ кыыригъэклышъурэп, ащ
нахъ Изежы ышнаыхъжи.
Зэшитлуми ялоф хэлъыхэп.
Къамылым ымакъэ нахъ ыгу
рихъыштыгъ, ау тлэкъл-тлэкълзэ
шыклэпщынэр кыыштэжыгъ.
Къамылыр кыыхэгущылау
кыышэхуэ шыклэпщынэ мэ-
къамэм. Къамылыр нахы-
жыба, сырынэ макъэхэр
кьелулыхэми, зэхъычырыбэ
ахэлъ, язэщыгъуай. Туири
ыгуклэ зэхигъахэхуэ зы иш-
лыхэкълэ, зыфаер кыышэхуэ.
Шы Изэхогъур зимышлэжъу
чъуэ, е мэлхэр хъурыхъоу мзэ
чапэм реклокълыхуэ кыышэхуэ.
Кыыгъэжъуэ макъэм зы-
риутэкължымэ, клэлэ къоданэр
зэкъо къашъом лъэпэчлэсэ

ми ар зыдешІэжы. Джы Къа-
рэм ымакъэ къэІу:

— Тиунэкьошым жбы Іу-
жъугахь, тэри зытэшъумы-
гъэуджэгъужьэу зытэжъугъэ-
гъэпсэф!

Мы́го-ляоу зыщытыр
бэшлагэми, Тыкэм чыы́лэр
зэхишлэрэп. Ицлыкүгөм ыгу
риубытгэзэ, иклэс нартыж
орэдхэм кызыранэсыштхэр
ешэшэ, мытхы́тхэу яжэ.
Ахэмклэ клэухыр кьафешы.
Нартхэр лыхъужых, шүм
изехаклох. Сэнашо ашымэ,
лыггэмклэ энэкьокых, кэ-
зшох, мэуджых. Пыеу кьафы-
кьоклырэм лыггэ хэлэу
пэгьокых. Машлор цыфмэ
кьафахы, гьажоу иныжым
ыхыггэр кьытырахыжы.
Нартхэр тхэмэ ауцогух, лы-
тэныгэ афашы, ау ащыцынэ-
хэрэп, янэкьокых. Тхэхэми
нартхэр сэнэшьом илэс кэсы
рагьэблагэх. Зы лыхъанэ
горэм нартхэр лыггэнчэ
гьашлэ́рмэ лыггэ зыхэлэ хьа-

пчъагъэкIэ шъубэгъонэу, шъу-
емынэу, шъуешъоу, шъхьакIон-
чъэу, шытхъунчъэу бэрэ
шъушыIэным шъуфая? Хасэм
пымылтыжхэу, бэри емыгуп-
шысэжхэу раложыгъ:

— Былымым фэдэу, шъхьа-
кӀончъэу тыбэгъонкӀэ тыфаеп.
Цыфыгъэ тигъу тыщыӀэным
тыфай.

Шы́лэныгээр тфэмакIэми,
Шытхур кытэрэбэкI.
Шыпкыагэм тытемыкIэу
Зэфэныгээр терэгьогу!
Гугур тэрэмышIэ,
Гу шы́хьафитэу тэрэпсэу!

Мэкъэ пкӀыжыгъгъз купыр зы нэбгырзу, кыхъжуукӀ ахъмытэу зэдежыугъ. Къушгъхъэ пытэхэр къежъагъэхэу къашыхъиу, орэдылохэр къызэхэтэджагъэх. Игъорыгъоу загъэсысыз, уджым хъхъагъэх. Къяхъулагъэри къамышлэу, амышлэрэ кӀуачлэ горэм къылэтыгъэхэу, къагъэшлагъэм шыбгым исыгъэхэр зэхэтхэу зэдэуджыштыгъэх. Жъыр амыгъэ-

«Уичэш шйу, Джэф,— гуклэ
рилуи, кыбгьодэккыжыгыэм,
ужхэм амыгээрэхьатэу иунэ
еклужыгыг. Нартыжымэ якло-
дыжыккэ ышхьэх имыкыгыз,
иплэшхьагыг зэригэгьоты-
жыгыг. Орэдыжым гушылу
хэлхэр ешлэми, зэхиххэ кьэс
рэхьатыгьо кьыратыштыггэп
— «шылэныгээр тфмаккэми,
щитхур кьытэрэбэккэ» —
зыпыюу ышхьэх кьышчеклокы.
Афэмыхуужуэ льяжы купыр
зэхэзыггэтэджэггэ гушылу
лэшхэр зэхих пэпчэ аутхып-
кы. — Сыдэу льяпкэ льяша
зэхэзылхьагыгээр. Сыдэуи ныб-
жышхо яла! Ахэм кьаклэны-
ггэхэм зыпфауфэна? Зауфэмэ
кьэнэштхуэ, льяпсэккюдэу
заггэккюдэу! Я Алахь, о
пшлэрэр игьу! Тобэ кьысфэшл,
сыхэмыгзуку! Джы сэ зэхэс-
фыным силоф тетэп. Льяп-
кым зэхимыфышхурэр сэ
сшхьэх кьыубытына? Тауж
кыккырэмэ зэхафыжын.

Икыжыярэм гъуни-нэзи илэп. Амал зийи зимыли Стамбулкэ алу гъэзагъэ. Зимылэр къэнэ, зилэр екыжыкы. Ащ шыуцугъэмэ, дэигъэп, ау оры зышлэрэр икыштыри къэнэщтыри. Чэщ рэхъат силъэпкк къет, нэфылъ дахэ къегъэкI, — ащ фэдэ тхъэлэлулкэ игушшысэ гухи, пчэдыж зэрэхъаблэу Цутхалэ мээ пхъащэ зэрэклоштхэр ыгу илгъэу, чъыем зыритыгъ.

Цык-мэкэу кыгъэщтыгъэу кызэкIэтэджэжыгъэх. Былымхэм яфэIо-фашIэхэм афемыжъэзэ, Джэф екIугъ, макъэ зырешъым, иунэ кыикIи, зэригуапэр кыхэхэу, кы-луплыхъу кэуцугъ. — Мэ-зым гъэстыныпхъэ кэтшэнэу тыкIот. УкырдэкIотэ? Кы-зрэзэгъэр кыхэхэу, ыкIэ ыгъэсысыгъ.

— Зэрэхаблэу яхьэмэ чһыр
Іэклѳлэу аубыгы, узэральэгѳоу
агъээзжыынышъ, — ыгуагъ
Тыкэм, егланэ хигъэхъожыгы:
— Яфэшгуаш. Бырсырышко
хашлахыт, зэхьакун амы-
гѳотмэ, ежъхэр зэхьакужы-
хээзэ тыхаудэгүахыт.

Ос зэхэдштыхьягээр гүшхэм кьицлшхьэу, лъэбкыу пэпч кыггэцлцэ цошым цуитгур кыриши, хьамышхунтэ цлэшгүтэхэу зэхэцгэ жэшом клишлагэх. Жэдасэхэм яхалхэри ыггэпытагэх. Ыпашхьэ нэтгүшцэу кьиуцогэ Тлахужым зыфиггэзаг:

— Кознэхэр кыитху, былым-мэ Iус ят. Щэджагъом псы егъашьох. Сэ Чылэкъанэ сигъу-сэт.

Зыпари кыыхимы Пухажэу
кIалэр кезэгъыгъ. Пхъэхыр,
ощхэр, кIэпсэххор зыдишта-
гъэх. Чылэ гъунэм щысыти,
яжэнэу хъугъэ, ащ нэсыфэ, ыши
зыкыигъэхъабырын.

Кыалмыкышаймрэ шэламэм-
рэ Іупсыр кыыригыачыу зэ-
дигыаклуи, зылульэкыха-
жызы, цушъхъэ клэпсэмклэ
лорышлэжъхэр щагум дищы-
гъэх. Ышнахыжыи игъунгъум
ижэ исэу кыынэсыгъэти, бы-
сымхъожь ышлыным фэмыеу,
зыдыщыс чыплэм кыинагъэ.
Хэгүшлүкыу Джэфи буж итэу,
хэушыкылыз кыдежыагъ.

— Къако мѣу, земыгъэгъап
зыми, ахэмэ Іаджи аІот, уапы-
мыль.

(Джыри кыкІэлъыкІошт).

КЪАТ Теуцожь

ДЖЭФ

Повесть

кыдешлѣба, гушылѣ ишыклѣ-
гъэжъа ащ? Жыы хьарзэшхом
хэтэу кызыдашѣохэрэр ислѣ-
мыеба? Гъунэнчѣу пщынэм
ымакѣ зызѣблеху! Орѣды-
шѣу шылѣр зѣклѣ кызыблѣ-
хуми, зи лыѣ ахѣлѣп, гугѣт-
хѣ акл! Гѣэшлѣгъонба, шы-
клѣм ащ фѣдиз мѣкѣ шлѣгѣохэр
кыыхѣлукы!

Мэкъэ зыпыхъагъэхэр гъу-
нэнчъэхэшъ, ащыпэ нэсыгъуай.
ПсынэкӀэчъым гъунэ иӀэна!
Щымыгъупшэжъыхэрэр зы
къэбар, шыкӀэм ымакъэ ззых
къэс кыдызожы. ЗэшитӀур
кызыгуигъэтысхэты ригъэдэ-
лущтыгъэх, ар пэпчъ Тыкьэр
Чылэкъанэ егыищтыгъ, гу-
щылэхэр имыгъусэу мэкъэмэ
закъохэм ядэлунхэу. Адрэм
къыфидэщтыгъэп, гушылэ зы-
хэмылгыр къэшьо ордэ нахъ-
кӀэ, мэлэхъо ордэп, мэкъоо
ордэп, шыхъаф ордэп. Гу-
щылэ зымыгъусэр нахыжъым
пкӀэнчъэкӀэ ыльтыдэщтыгъ.
Гушылэр кӀочӀэшху, ащ мэкъ-
амэр кӀэкӀэтыжъмэ, фэдэ
пчъагъэу къегъэлъэшы. Лпы-
къым зеуцом, къыгурылуагъ
гушылэм имэхъанэ. Пцэшлуа-
щэр зэ огъу зэрэфырикьурэр,
гушылэр гъэшӀэным фыри-
къушт.

Къарэм ымэкъэ гохъ дища-
емэ рицэхэу, орэдым игушы-
лэхэм адыригъаштэщтыгъ.
Жыгуаглохэми алтэкI къа-
мыгъанэу мэкъэ пкIыжы-
гэхээр зэхагъахъэти, зы зра-
шлырэм нахъ къыгъэшуа-
шэщтыгъ. КъахэкуукI хэмытэу
къыхэздыдзэхэрри дежыгухэ-
рри зыгъэх. Орэдым имэхъа-
нэ епхыгъэу пщынэми къзыло-
хэрэми амакъэ зэблаху-
штыгъ. Къэшьо орэди, шIы-
хъаф орэди, кIэпщэ орэди, зи
къамыгъэнагъэ къыпшагъэхъоу,
зэкIэми анэсыгъэх. ЛIыхъукIэ
Елмызэ ымэкъэ быхуэ зы-
хэкIокIлэн шылэп. ЛIыхъужэ
орэдмэ шIушэу къыкIу, ежыи-

дэгүүрэ хэдэнхэ фаеу тхэмэ
кѡфагъѡуцугъ. Щѡрамыложѡу
щылэнхэ нахы лыгъэ зрахахъ-
зэ, фэхынхэр кыяхахыгъ. Ары
нартхэр зытеклодагъэхэр. Ащ
кыызэрэнэсыщтхэр ешлэшъ,
Тыкъэр къэтхытхырэп.
Чышэм кыклекузэми, дэмы-
гужажоу ежэ. Ипщынэпсы-
хэр ыкъудыным ыпэклэ зэре-
сагъѡу маклѡу еужунтхы-
щтыгъ, шыклэр зытырищэрэ
гъэпсылэр мыщыргъынѡу, ащ
пай сэмэркѡу кыфашы-
щтыгъэ:

— Къарэр, уеужьунтхыгъа-хэмэ, пытэгъэдзэжь, уеужьунтх пщынэ мэээщы, ятлонэрэу къэлэлэффэ нэф къэшъыт.

Игопшохоу пшынэпсхэр зэ-
рикьудынгьэхэр ыупльэкьугьэх,
бээпсыр аригъачьи, макъэр
ыгъатхьэу пшынэ ныбэ куум
кьырипшынэ. Рэхъатэу бээпсым,
рэ пшынэпсхьэмрэ зэихъуи,
Тыкъэм ыгу Із кьышчызыфэрэ
мэкъамэхэу зажэштыгьэхэр
кьыпкьырыхьагьэх. Зэхэпх
кыдоыхэу, ахэм адиштэу ятэ
игуышхэр кьакълэпкьуагьэх.
Ицлыкьугьом кьышегъэжа-
гьэу зэрмыр зышпырэ гушчы-
лэхэр игъорыгъоу кьызэкълэпы-
кьуагьэх, зманыхъхэм ахи-
лэсагъ. Ятэ ымакьэрэ пхьэ
пшынэм ыбээрэ зэхэкълуха-
гьэу, зэхэпчын умылгьэкълынэу
кьызэкълуштыгьэх. Шыкълэ-
пшынэо Іазэр зманыхъбьым
хэтыгъ, лыбланэхэу зиорэд
кьылохэрэм ашыш хьугьэу,
агузгэу итыгъ. Ордэжыбьым
зиІэтзэ, кьушгьхэ лъэгэшхоу
зыпкь еуцо. Лыгъэшхо зра-
хьэу, чанхэу, гушхо гуенчъэхэу
нартхэр мэнпсэх. Арэуштэу
шылэхэзэ, Тхьэм пцлэшхэу
цлыкьу ллыкьо кьафшигы:

— Дэгэе маклэхэу, мэклэ гыашлэхэу, ау цлэрлохэу шыуи-
щытхьушхо алуатэу, шыуилы-
блэнагъэ ллэшлэгьумэ ящысэу
шыукъэнэжьынэу шыуфая?
Хьаумэ, бэ шыухьуным, шыуи-

Тыгъэу жъы къатмышэхэр агуклэ къэкълэжыгъэхэу, щоплаорэ ахэмытэу, шъхьадж ичылплэ шыуджыштыгъ. Елмызэ фэдэу нахь къэлалохэм афэмшыцлэу зыгъэлъэтэ сынклэм рихьыжыагъэх. Ашъхьэхэр шъхьаныгъупчъэ нэгъыфым къызэрэридзыхэрэмклэ нэфагъэ, алыахьохэр нэплэргъум къыри-мыубытэхэу зэрагъэжъхэрэр. Нартыжъхэм яхэгъэгу къэхужыгъэу, уджырэр уджэу, зызгъэлъатэрэм зигъэлъатэу, цылэныгъэр шыбыжътэу Тыкьэм кыышыхугъ. Сапэ кыырагъэлэтыкъомэ, ыгу кыри-дзагъ, хъау Тлахужъ арыба илоф, къумгъаныпсым етлэгъо джэхашъор шигъаклэрэп. Еплэжыынэу ишыклагъэп ишъао, ятжэ ыпсэ зэрэхэтлагъэр кызыдзуаеи, игуапэу зыгъэрхъа-тыгъ. Къарэ губзыгъэм игу-шылэхэр бзыхъажыгъэу кыи-нэсыгъэх — маклэу цытынхэу, маклэрэ цылэнхэу, ллыгъэ зэр-ахъанэу хахи, Тхьэм пццшхьо цыкълур фалопшыжыгъ.

ЧыыѲм ыфызыгыѲу клѳс-
ным кыкклѳлырыккыжыи,
Тлахъужъ чайхъѳ пышыккым
зѳрѳккыагыѳри ыльѳгыгыѳти,
ѳагур зѳпилпыхъагыѳ. Мѳлѳ-
зчыи игупсѳфыхъагыѳ мѳлѳр
чыыѲм зѳхкыагыѳгѳхъу зѳхъ-
сыгыѳхъ. Чѳмѳѳми гъошхъ
макыѳу кыилукуыѳрѳ игопагыѳ,
уарзѳ зиккѳзутѳн чѳмхѳм мѳкыѳ
ѳыабѳккѳ загъѳшхъкыѳгыѳу,
тхъѳжъхъу агъѳунѳшкыѳжыѳ-
ѳтыгыѳ. Бѳрѳ ымыгыѳзулузгыѳ
чѳмыдѳри изакыѳу ѳѳщым
чѳтыгыѳ. Кыабзѳу зѳхѳтхъу-
хъагыѳ ѳагушхъор мѳзѳм зѳ-
пигыѳлыдыжыѳѳтыгыѳ. Джѳѳи
иунѳ ѳыѳагыѳгуѳу ылыгыѳ, ошъ-
курым хѳлѳу, пыѳи тѳфы-
жыгыѳгаккѳ пѳонѳу, зѳрѳчыѳрѳр
зѳхишлагъ! Тыгыѳосчѳз унѳ
кыыымккѳ ужхѳр кыызгыѳри-
нагыѳр, ау нычѳпѳ кыѳхъыагыѳѳл,
жыѳба джыѳри, чѳз ужыѳ ары
зежъѳрѳр.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур. Крес-
тьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхьыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хьыр секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
advgvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэльы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шIапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыху-
тыхэрэм мышгып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыж ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажэхэр-
рэмрэ яепллыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
аIэклэдгъаха-
жыхьхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
5675
Индексхэр
52161
52162
Зак. 4170

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Адыгэ-абхъаз театрэхэм яфестиваль

ЯЗЭИУКIЭГЪУХЭР АШЫГЪУПШЭЖЬЫШТХЭП

**Шэклогум и 18 — 22-м адыгэ-абхъаз театрэхэм яфестива-
лэу Мыекъуапэ щыкIуагъэр культурэм итарихь шIукIэ къы-
хэнэжышт. Лъэпкъхэр зэфэзыщэрэ зэлукIэгъухэр нахьыбэ-
рэ зэхашхэ ашIонгъоу хьакIэхэм ядэжхэм агъэзэжыгъ.**

Бэрэскэшхом театрэхэм яИофышIэхэм спек-
таклищ къагъэлъэгъуагъ. Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо филармоние нысхьапэхэм ятеат-
рэу щызэхашагъэм инспектаклэу «Дышгъэ къо-
шыныр» гъэшIэгъон дэдэу артистхэм къа-
шыгъ. Сценарьер режиссер IэпIасэу, Адыге-
им инароднэ артистэу КIурашынэ Аскэрбый
ытхыгъ. Республикэм икъуаджэхэм ащ фэдэ
спектаклэхэр лъэшэу ящыкIагъэх. Нысхьапэ-
хэм ятеатрэу «Дышгъэ къошыным» ихудожест-
веннэ пашэу Сихъу Станислав къызэрэтиIуа-
гъэу, кIэлэцIыкIухэм пIуныгъэ дэгъу ятыгъэ-
ным фэлэжьэрэ спектаклэхэр агъэуцунхэу агъэ-
хьазырых. Артистхэу Шэуджэн Саидэ, Адышсэ
Спартак, Оксана Паладьян, Юлия Головки,
нэмыкIхэри фестивалым зэрэхэлэжыагъэхэм
рэгушхэх.

Хъуаджэм фэгъэхьыгъ

Хъуаджэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр ыугъоихи,
сценарие гъэшIэгъон ытхыгъ Темыр Кавказым
щызэлъашIэрэ Чикату Микаэль. «Новые про-
делки ходжи» — джары Абазэ драматическэ
театрэм шагъэуцугъэ спектаклэм зэреджагъэхэр.
— Фестивалыр тэркIэ еджапIэуи щытыгъ,
— къытиIуагъ Абазэ театрэм иактрисэу Къу-
ныжэ Ратхэ. — Тхьагъэпсэуэх зэхэщакIохэр.
Пчыхьэм Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ теат-
рэ Натхьо Къадыр ипсэсу «Мэдэм» тыхыгъэ
спектаклэу ТхьакIумэщэ Налбий ыгъэуцугъэр
къыгъэлъэгъуагъ. Адыгэмэ ятарихь, яшэн-ха-
бзэхэм, шIэжэ тилэным афэгъэхьыгъэ спектак-
лэм театрэм иартистхэр зэкI пIоми хъунэу хэла-
жьэх. Адыгэ шъуашэр ащыгъэу пчэгум кыхьэ-

рэ артистхэм щыгъыным имэхъани уасэ фэ-
пшыпIа фаеу чIыплэ урагъэуцо.

— Артист дэгъухэр шъуиIэх. Опытышхо
зилэхэр, гурыт ныбжыым итыхэр, ныбжыкIэхэр
зэгъусэхэу спектаклэм хэлажьэх. Роль къин-
хэр гъэшIэгъонэу къызэлъахых, IупкIэу артист-
хэр къэгъушыIэх, — къытаIуагъ Къэбэртэе-Бэлъ-
къарым кыкIыгъэхэу театрэм Иоф щызышIэ-
хэрэм.

Асыет Москва агъакIо

Роль шхьаIэмэ ащыщэу ГъонэжыкIо Асы-
ет кышыгъэм зэхэщакIомэ осэ ин ратыгъ.
Жюрим ипашэу Марина Корчак фестивалыр
зэрэкIуагъэм къызытегушыIэм къэбар гушIуа-
гъо къыIопшыгъ. Урысые Федерацием итеат-
ралыне ИофышIэхэм я Союз ыцIэкIэ гушыIэ фа-
бэхэр Марина Корчак ти Лъэпкъ театрэ фэгъэ-
хьыгъэу къыIуагъэх.

Баскетбол. Апшъэрэ купыр

Апэ итым IукIэшт

**«Динамо» Мыекъуапэ — «Динамо-
Политех» Курск — 102:74 (29:24, 29:26,
19:15, 25:9).**

**Шэклогум и 21-м Мыекъуапэ щызэ-
Iукагъэх.**

**Зезыщагъэхэр: А. Кабачков — Мо-
сква, Е. Фролов — Волгоград, А. Ком-
панищенко — Азов.**

**«Динамэм» щешIагъэхэмрэ очко
пчъагъэу къыфахыгъэмрэ: Барсуков
— 8, Хмара — 21, Иванов — 14, Дол-
гополов — 18, Хьакъун — 10, Пепе-
ляев — 8, Тыу — 0, Гапошин — 12,
Блэгъожъ — 0, Кубанский — 6, Сте-
панов — 0, Мэрэтыкъу — 5.**

Курскэ икомандэ анахьэу кыыхэшыгъэхэр
Роман Гаташовымрэ Александр Евсеевымрэ,

очко 32-рэ якомандэ къыфахыгъ. Хъурджа-
нэм пэчыжъэу Андрей Рябцевым гъогогъуи-
щэ Iэгуаор хьагъэм ридзагъ.

«Динамэр» хьакIэмэ атеклоным баскетбо-
лист пэпчэ илахьэу хишыхьагъэр макIэп. Сер-
гей Ивановыр щысэ афэхъуштыгъэ къодыеп,
Iэгуаор, игъусэмэ аритыгъэ, хьагъэм радзэным-
кIэ «гъогур» къафызэлъуихыштыгъ. КIэух та-
къыкIэ 20-м «Динамэм» итренер шхьаIэу Анд-
рей Синельниковым тибаскетболистмэ заушэ-
тынэу амал аритыгъ.

НыбжыкIэхэу Хьакъунэ Руслъан, Мэрэ-
тыкъо Тимур, Артем Гапошиныр зэхэщэн
Иофхэм зэрэхэлажьэхэрэр, щит чIэгъым зэрэ-
щыбанэхэрэр, хъурджанэм Iэгуаор зэрэрадзэ-
рэр тшIогъэшIэгъоныгъ. Илья Хмарэ очкоуищ
дзыгъуи 8-м шыщэу 5-р хьагъэм зэрэридзагъэм
къеушыхьаты илэпIэсэныгъэ зэрэхигъахьорэр.

Андрей Долгополовымрэ Сергей Барсуковым-
рэ цыхьэшIэгъоу ешIагъэх.

Ащ фэдэ ешIакIэ тыфаеп

**«Динамо» Мыекъуапэ — «Динамо-
Политех» — 79:69 (24:12, 26:18, 23:10,
6:29).**

**Шэклогум и 22-м Мыекъуапэ щызэ-
дешIагъэх.**

**«Динамо»: Барсуков — 3, Хмара —
8, Иванов — 13, Долгополов — 4,
Хьакъун — 13, Пепеляев — 7, Тыу
— 3, Гапошин — 15, Блэгъожъ — 0,
Кубанский — 2, Степанов — 6, Мэ-
рэтыкъу — 5.**

Ащ фэдэ баскетбол ешIакIэ уеплгыныр Iэ-
шIэхэп. Апэрэ такыкIэ 20-м ыуж «Динамэр»
хьакIэмэ очкоу 20-кIэ апэ итыгъ, ешIэгъу та-
къыкIэ 30-м ыуж бысымхэр очко 33-кIэ Кур-
скэ икомандэ текIоштыгъэх. Тибаскетболистмэ
хъурджанэм ылъэныкъокIэ Iэгуаор задзыкIэ,
хьагъэм рамыгъафэу щитым къыгъэлъэгъэуи
кыыхэкIыштыгъ. Ащ фэдэ уахьтэм щит чIэгъым
тибаскетболистхэр дэгъоу шешIэштыгъэх.
Курскэ кыкIыгъэхэр Iэгуаом намыгъэхэу
ухьазырыныгъэ дэгъу къагъэлъагъоштыгъ.

Аужырэ такыкIэи 10-м тикомандэ дэу
ешIагъ. Очкоуи 6 нылэп кыыхыгъэр. ХьакIэмэ
очко 29-рэ рагъэкъугъ.

— КIэухым дэу тешIагъ, — къытиIуагъ
Сергей Барсуковым. — Зичэзыу ешIэгъухэм
нахьышIоу зафэдгъэхьазырышт.

Мыекъопэ «Динамэр» шэклогум и 24 —
25-м тикбалэ щыIукIэшт Воронеж икомандэ.
Воронеж ибаскетболистмэ зэнэкъокъум апэрэ
чыплэр щалыгъ. Мыекъуапэ икомандэ ящэнэрэ
чыплэм щыл. Апэ ит командэхэм язэлукIэгъу-
хэр гъэшIэгъон хъуштых. ЗэхэщакIохэм спор-
тыр зикIасэхэр ешIэгъумэ яплъынхэу къы-
рагъэблагъэх.

Сурэтым итыр: **2009 — 2010-рэ илээсхэм**
хэгъэгум изэнэкъокъу хэлэжьэрэ мыекъопэ
«Динамэр».

НэкIубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

